

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:22

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:22

Fredagen den 27 februari

1 § Informellt möte med stats- och regeringscheferna

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Information och samråd inför informellt möte med stats- och regeringscheferna den 1 mars 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Jag förklarar EU-nämndens sammanträde öppnat. Som ni hör sitter EU-nämnden och representanter för massmedier här i Skandiasalen. Mötet är också öppet för allmänheten och sänds i ljudform. På en linje från Reykjavik har vi med oss statsministern, detta inför det informella möte med EU:s stats- och regeringschefer som hålls på söndag lunch.

Eftersom han träffar dessa kolleger på den nivån samråder han med riksdagen precis som vanligt. Nu befinner han sig som sagt i Reykjavik på grund av ett möte med bland annat nordiska statsministerkolleger.

Innan jag lämnar ordet till statsministern ska jag anmäla att ledamöterna inför mötet har fått det så kallade herdabrevet där det står lite grann om vad mötet förväntas handla om. Det kommer statsministern även att redogöra för alldeles strax, men jag ska anmäla att det har funnits ledamöterna till handa; det har gått med i utskick 2.

I sammanhanget kan jag också nämna, eftersom det refereras till det i herdabrevet, att information om det förberedande mötet inför G 20 som hölls förra helgen också har sänts ut till ledamöterna. Det är inte en formell punkt på Europeiska rådet, men det kommer säkert att refereras till det i sammanhanget.

Vi ska nu höra statsministern. Ordet är fritt för frågor och diskussion men detta lite kortare än vanligt. När statsministern är på plats brukar sådana här övningar ta en och en halv timme; nu har vi ungefär en halvtimme på oss.

Jag ber därför alla ledamöter att vara kortfattade och sakliga i sina inlägg. Vi ska försöka ge alla partier ordet åtminstone en gång och kanske några till. Men vi måste avsluta om ungefär en halvtimme.

Återrapporten efter mötet på söndag är den här gången lite speciell. I vanliga fall sker återrapporteringen i kammaren som dock är plenifri nästa vecka. Vi har därför i samråd med talmannen bestämt att återrapporten sker i ett öppet möte här i EU-nämnden för att det inte ska bli för långt efter toppmötet. Detta blir på onsdag den 4 mars klockan 16.00 här i Skandiasalen.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Jag befinner mig alltså i Reykjavik på Nordiskt globaliseringsforum.

Fru ordförande, ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådets ordförande, Tjeckiens premiärminister Mirek Topolánek, har med kort varsel inbjudit EU:s stats- och regeringschefer och EU-kommissionens ordförande till ett informellt lunchmöte i Bryssel nu på söndag den 1 mars. I mötet deltar också chefen för Europeiska centralbanken, Jean-Claude Trichet.

Skälet till att vi ska träffas är uppenbart, vilket ordförande Topolánek konstaterar i sin inbjudan. Vi står inför en ekonomisk och finansiell kris som saknar motstycke. Det som började som en bankkris har utvecklats till en betydande finanskris vars negativa följder nu sprider sig till den reala ekonomin med ekonomisk nedgång och underskott i statsbudgetarna som följd. Dessutom blir konsekvenserna för industrin och sysselsättningen allt mer påtagliga.

Syftet med söndagens möte är att diskutera vilka åtgärder som har vidtagits och som närmast kan komma att vidtas inom EU för att möta denna kris. Att unionen diskuterar och agerar gemensamt har ju flera fördelar. För det första ger samordnade insatser större effekt än om varje medlemsstat agerar var för sig. För det andra minskar samordnade insatser risken för att problem skjuts från ett medlemsland till ett annat. För det tredje kan ett kraftfullt och gemensamt agerande ingjuta förtroende i den europeiska marknaden.

Även i denna exceptionella och globala ekonomiska nedgång måste vi säkerställa att de offentliga finanserna är hållbara och att reglerna för stabilitets- och tillväxtpakten respekteras. Vi måste säkerställa att de kortsiktiga åtgärderna inte står i strid med de långsiktiga målen och att de åtgärder vi väljer är väl övervägda och har konkreta effekter. Vi måste också värna den inre marknaden, motverka tendenser till nationalisering och fortsatt främja frihandeln.

De internationella kreditmarknaderna fungerar fortfarande otillfredsställande. Vi välkomnar upprättandet av den arbetsgrupp som ska föreslå förbättringar för att normalisera kreditflödena genom banksystemen. Dessutom rymmer bankernas kreditportföljer betydande latent skulder.

Mot den bakgrunden diskuteras nya initiativ. Det ena är ett program för hantering av bankernas dåliga tillgångar, så kallade *impaired assets*. I den diskussionen är det viktigt att programmet bedöms grundligt och koordineras innan det sätts och att det bygger på transparenta marknadsvärderingsprinciper.

Det andra initiativet gäller stöd för banksektorn i Östeuropa. Jag anser att det är bra att ett helhetsgrepp om detta problem tas som inkluderar alla relevanta aktörer.

Det ekonomiska läget för unionens medlemsländer är fortsatt bekymmersamt. Prognoserna revideras kontinuerligt ned. På EU-nivå beslutade vi på Europeiska rådet i december förra året om en återhämtningsplan som motsvarade 1 ½ procent av bnp. Medlemsstaternas expansiva finanspolitik och till viss del tillämpning av återhämtningsplanen förvärrar dock underskotten i ekonomierna. Enligt kommissionens sen-

aste prognos väntas 16 medlemsstater ha ett budgetunderskott som överstiger 3 procent av bnp 2010.

Det betyder att de formellt bryter mot reglerna i tillväxt- och stabilitetspakten. Därför måste EU enas om en strategi, en så kallad *exit strategy*, för att de berörda medlemsstaterna på sikt ska kunna återgå till budgetunderskott som är i linje med stabilitetspaktens regelverk. Utgångspunkten för denna strategi bör vara att hänsyn tas till ländernas olika utgångslägen, manöverutrymmen och demografiska förhållanden.

Fru ordförande! När ekonomier försämras finns det alltid en risk för protektionistiska tongångar och så även nu. Inom EU har vi en inre marknad som fungerar väl och motverkar protektionism. Respekten för den inre marknaden och de grundläggande principerna måste upprätthållas och eventuella särlösningar i konflikt med dessa principer motarbetas.

Kommissionen har här en viktig roll för att bevaka att detta regelverk följs, en roll som är än viktigare i svåra tider som dessa. Det är allas vår garanti för att bibehålla en jämn spelplan för konkurrensvillkor, bibehålla respekten för statsstödsreglerna och undvika en så kallad subventionskapplöpning mellan medlemsstaterna.

En väl fungerande inre marknad är också viktig för Europas fordonsindustri. Nyckeln till framtida konkurrenskraft är fortsatt fokus på minskad miljöpåverkan från bilar, till exempel genom bättre motorer och alternativa bränslen. Att forma en bransch till att bli beroende av bidrag och protektionism skulle motverka en sådan utveckling.

Vi menar att EIB-lån till både fordonstillverkare och underleverantörer är ett mycket bra exempel på fungerande gemensamma initiativ mellan medlemsstaterna och kommissionen. Dessa så kallade gröna lån är av största vikt inte bara för fordonsindustrin utan också för vårt gemensamma mål att minska koldioxidutsläppen och miljöpåverkan från transporter.

Den finansiella och ekonomiska krisen har med viss eftersläpning lett till kännbara effekter på arbetsmarknaden. Vid mötet kommer vi att utbyta erfarenheter om hur man på bästa sätt kan stimulera sysselsättning och begränsa arbetslösheten. Vi menar att vi måste dra lärdom av tidigare kriser och betona vikten av att genomföra strukturella reformer på arbetsmarknaden. Politiken måste utformas så att nödvändiga strukturomvandlingar underlättas, men vi måste samtidigt hindra social utslagning och humankapitalförluster.

Fru ordförande! Vid Europeiska rådets möte den 19 och 20 mars kommer handlingslinjer inför det kommande G 20-mötet i London den 2 april att utformas. Frågan kommer att beröras även på söndag då premiärminister Gordon Brown och förbundskansler Angela Merkel har ombetts att informera om förberedelserna.

Utgångspunkten från min sida är att EU:s position inför mötet förbättras gemensamt och att det arbete inom den internationella finansiella arkitekturen som påbörjats inom ramen för G 20 ska ges hög prioritet. Jag kommer att få anledning att återkomma till frågan inför det formella Europeiska rådet om tre veckor.

Sammanfattningsvis är förhoppningen att mötet på söndag ska skicka en tydlig signal till omvärlden att Europeiska unionen agerar gemensamt för att möta finanskrisen och den ekonomiska krisens utmaningar i syfte att försöka få till stånd en vändning av konjunkturen.

2008/09:22

27 februari

Jag kan avslutningsvis nämna att slutsatser inte väntas antas vid mötet, eftersom det är informellt. Däremot planerar ordförandeskapet en gemensam information till pressen efter mötet.

Med detta sagt är jag redo att ta del av nämndens synpunkter och besvara dess frågor.

Anf. 3 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Den ekonomiska krisen i världen och Europa är ju mycket allvarlig. Det senaste vi har hört är att i USA är AIG, ett av världens största försäkringsbolag, och banken Citibank på väg utför i rask fart. Det kommer naturligtvis att spilla över på Europa, eftersom det mesta är världsspannande.

Vi har också fått höra här, och vet sedan tidigare, att flera av EU:s medlemsländer har stora ekonomiska bekymmer. Man talar till och med om statsbankrutt på vissa håll.

Egentligen tycker inte vi att det händer så mycket. Man pratar väldigt mycket, och man verkar komma överens, men vad finns det konkret för beredskap? Vad kommer Sverige att vara villigt att bidra med, förutom det vi har hört om tidigare? Framför allt när krisen nu tycks växa är det viktigt att man har en beredskap för det, och jag undrar hur den ser ut.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Nästa parti i turordningen är Moderaterna, och då ställer jag själv en fråga. Jag ser att nio öst- och centraleuropeiska länder kommer att ha ett förmöte med kommissionen innan de övriga kollegerna kommer för att diskutera att man är särskilt drabbad av krisen.

Vi vet att dessa länder ofta är på vår sida när det gäller protektionism och öppenhet. Jag skulle vilja be statsministern kommentera, i den utsträckning han kan, vad han förväntar sig från detta förmöte. Finns det någon gemensam policy från central- och östländerna, gemensamma krav och så vidare?

Jag vill också be statsministern kommentera uttalanden från konkurrenskommissionären Neelie Kroes där hon granskar alla stödåtgärder till bilindustrin, alltså även de svenska. Hon ser ut att vara mer kritisk mot till exempel de franska stöden.

Jag vill bara understryka hur viktigt det är att upprätthålla respekten för den inre marknaden och statsstödsreglerna, och jag vet att den svenska regeringen gör detta. Det kommer vi också att diskutera mer i dag, men jag undrar om statsministern kan vara mer konkret i hur stats- och regeringscheferna kan komma åt de åtgärder som vidtas och som faktiskt nästan strider mot de gemensamma reglerna. Vad kan ni på ett skarpare sätt göra åt det nu på söndag, om något?

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Det är som sagt en väldigt allvarlig finansiell kris. Den har global spridning, och när det gäller den ekonomiska nedgången talas det i termer av jämförelse med depressionen i det sena 1920- och det tidiga 1930-talet. En del menar att det är ännu värre än så.

Reaktionerna tycker jag, kanske lite i kontrast till hur vice ordförande Susanne Eberstein beskriver det, har varit närmast febriga till sin karaktär. Det har varit en enorm aktivitet världen över, också i Sverige, för att

försöka koordinera det som kan stödja det finansiella systemet, kreditgivning men också den samordning som har skett av ganska omfattande finanspolitiska stimulanser.

2008/09:22
27 februari

Det kanske till och med är så att man har tagit i så pass mycket att det i sin tur riskerar att skapa nya obalanser när vi ser stora budgetunderskott växa. Jag noterar att president Barack Obama i går lanserade ytterligare ett bankstödspaket, men då ska man veta att nu är utgångspunkten att i USA har man ett enormt budgetunderskott. Det är ett jättepaket som är ofinansierat.

Jag tror att man ska vara lite ödmjuk inför detta och inte beskriva det som att inget görs. Det kanske till och med är så att en hel del av det som gjorts och görs lägger grund för nya typer av problem.

När det gäller samordningen för att möta den finansiella krisen har vi entydigt och återkommande påpekat att det inte finns några mirakelkurer och att det är mycket viktigt att man får på plats det vi redan har fattat beslut om. En del av länderna i Europa har inte fullt ut på plats mekanismerna för att ange garantier eller skapa faciliteter för att kunna tillföra primärkapital till finansiella institutioner.

Även hos dem som har dessa på plats har bankerna hållit sig ifrån att använda dem. Frågan är om det i sin tur leder till att någon lösning omedelbart kommer på plats. Om vi ser något sådant är det marginellt. Vid sidan av det kan vi notera att det nu kommer en sorts andra våg av försämringar i den reala ekonomin och en fördjupad finanskris, inte minst i östra Europa.

I Davos för några veckor sedan var detta påtagligt, och det är väldigt mycket en nationell debatt som förs i respektive land, det vill säga, hur ser det ut just här hos oss? Det globala genomslaget blir så mycket större när man träffar representanter från hela världen. Då blir det dessutom väldigt tydligt hur den kreditgivning som trots allt något så när fungerar i mer utvecklade länder som Sverige kommit till ett totalt tvärstopp i andra delar av världen som varit helt beroende av kreditgivning från starkare ekonomier. Nu har dessa starkare ekonomier en tendens att nationalisera sina kreditsystem. Då blir det en stängd dörr. Det är bland annat det man nu upplever i Östeuropa, men det finns många andra delar av världen där det ser ut på liknande sätt.

Vad kan vi då konkret göra? Jo, det konkreta är att fullfölja att få på plats de koordinerade svaren när det gäller kreditsystemet. Det konkreta är att få koordinerade svar via G 20-mötet som ska hållas i London i början på april. Men även där är det lätt att det går snett.

En del ropar på väldigt omfattande och nya regleringar och talar om en ny världsordning. Det tror inte jag på. Jag tror att man ska vara väldigt försiktig med orden och försöka även där att mer underbyggt snarare tala om ökad transparens och färre regleringar men med bättre resultat.

Framför allt ska man återkomma till att alldeles för få länder har adresserat själva grundproblemet. Det saknas förtroende för att det finns massvis med dåliga krediter som inte synliggörs och åtgärdas. Innan man har gjort detta, och det kommer att ta tid innan detta värker ut, tror jag inte att vi ska tro annat än att vi tyvärr kommer att se fortsatta problem av det här slaget med återkopplingar till den reala ekonomin.

Förmötet ska hållas på söndag. Jag var i måndags i Slovakien och mötte premiärminister Robert Fico som ska delta i detta möte. Mitt in-

tryck är att det finns två saker som är väldigt angelägna för denna grupp av länder att säga.

Det första är att det är tydliga reaktioner mot de länder som de upplever agerar protektionistiskt avseende fordonsindustrin. Det är ganska tydligt i ett land som Slovakien som producerar en miljon bilar och inte har några egna bilmärken att det är oerhört viktigt att det inte kommer fram förslag som bygger på att man flyttar produktionen av bilar från ett land till ett annat och säger att man har löst någon kris. Man har då snarare spelat svartepetter med varandra om vem som ska få ta hand om arbetslösheten.

Detta kommer man att försöka formulera i gemensamma utgångspunkter. Jag delar uppfattningen att det är viktigt att kommissionen och kommissionär Kroes får göra en genomgång av de olika stöd eller paket som har satts upp till fordonsindustrin.

Vi har försökt att vinnlägga oss om, och det har varit vår utgångspunkt, att det ska vara i enlighet med Europeiska investeringsbanken och andra regelverk så att det inte kommer i konflikt med statsstödsregler. Men det kan vara så att andra länder får kritik i detta.

Den andra poängen är att de är mycket oroliga för de finansiella systemen och bristen på kreditgivning. Här spelar det väldigt stor roll hur framför allt några viktiga länder, till exempel Österrike och Sverige som har stor exponering i östra Europa via våra finansiella system, beter sig. De är väldigt måna om att det görs mer för att stabilisera deras ekonomier och också säkerställa att de finansiella systemen fungerar.

Jag är väldigt övertygad om att vi kommer att tvingas prata mer om östra Europa. Sverige hade ledningsmöte för att få ihop ett stödpaket till Lettland tillsammans med IMF, EU och den nordiska vänkretsen. Vi kommer nog att se olika typer av diskussioner av det här slaget för fler länder i östra Europa i närtid.

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag ska fatta mig kort och egentligen göra ett medskick. Det är ett viktigt möte i en svår tid där vi verkligen hoppas på ljusningar vid horisonten. Det öppnar sig väl något åt det hållet, men det värsta är inte över.

Centerpartiet och jag står helt bakom statsministerns positioner och de ansträngningar som nu görs. Jag vill understryka två frågor som statsministern tagit upp. Det första gäller bilindustrin och att det stöd som nu utformas och ges verkligen sker konkurrensneutralt och enligt de regelverk som finns och att vi driver på i detta. Jag är väldigt trygg i att statsministern gör så.

Det andra jag vill skicka med är det som statsministern också har tagit upp. Det gäller de svåra förhållandena i Östeuropa och hur krisen slår. Jag är glad att statsministern uttalar sig positivt om till exempel det stöd till banksektorn i Östeuropa som jag tror det är viktigt att EU tillsammans i solidaritet kan stå för så att den ljusning som kommer vartefter i full mån även ska kunna gå till Östeuropas länder.

Anf. 7 KARIN PILSÄTER (fp):

Tack för en väldigt intressant föredragning och ett klagörande av den svenska inriktningen. Med tanke på tiden och att det finns många oppositionspartier tänkte jag bara använda några sekunder till att verkligen

understryka från vår sida vikten av att man har ett samordnat agerande när det gäller både finanssektorn och industrifrågorna. Det handlar inte bara om att i form hålla sig inom statsstödsreglerna utan om att inte, som statsministern sade, spela svartepetter med varandra.

2008/09:22
27 februari

Anf. 8 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Jag vill ställa en tempofråga till statsministern. Det uttrycks väldigt starkt i herdabrevet att det är viktigt att medlemsländerna går i takt och gör gemensamma insatser.

Min fråga är: Hur är situationen i nuläget för vårt eget land? Går vi i lämplig takt med övriga, eller hör vi till dem som är i framkant? Ska vi känna att trycket ligger på Sverige att göra mer?

Anf. 9 JACOB JOHNSON (v):

Är det inte så att stabilitetspakten har spruckit när 16 länder nu kommer att överskrida den? Bör den inte omprövas? USA har ett budgeterat underskott på 12 procent, tror jag. Det är första frågan.

Den andra frågan är vad statsministern tänker lyfta fram vad gäller sysselsättningsåtgärder. Det är väldigt viktigt att vi upprätthåller full sysselsättning i den offentliga sektorn. Vad tänker statsministern framföra i den frågan?

Slutligen har jag en fråga inför G 20-mötet den 2 april. Där anser jag att även IMF:s grundläggande policy om till exempel privatiseringar måste omprövas i denna situation. Vad säger statsministern om det?

Anf. 10 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Tack så mycket för föredragningen, statsministern! Jag tror att det är väldigt viktigt att det sker en informell samling på söndag med tanke på krisens art.

Jag har tre frågor. Den första gäller stöd till banksektorn i Östeuropa. Vilka belopp talar man om i det här sammanhanget? Hur omfattande kan det bli? Ska vi jämföra med de miljarder vi har till Lettland, eller vilken storleksordning är det på detta?

Det andra gäller det som även Holger Gustafsson tog upp, om att gå i takt. Det är nog väldigt bra att göra gemensamma saker. Å andra sidan vet vi att länderna skiljer sig ganska mycket inom vissa sektorer. Då kanske det inte är så bra att fullständigt gå i takt. Man får ha den hänsynen också.

Det tredje är att när man talar om stöden till fordonsindustrin, vilket ni med all säkerhet kommer att göra, är det viktigt att man också lyfter upp frågan om bonusar och arvoden till företagen – precis på samma sätt som Anders Borg varit väldigt hård med att banksektorn, som får stöd i Sverige, inte ska kunna ge en massa bonusar till sin ledning. Det diskuteras nu i Sverige med ett av de svenska bilföretagen.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

När det gäller Östeuropa är det som jag indikerat min bestämda känsla att vi kommer att behöva återkomma till detta. Vi har haft IMF-stöd och EU-stöd i Ungern, och vi har haft det i Lettland. Det finns flera

länder som har allvarliga problem. Det gäller både i EU:s medlemskrets och också länder öster om EU.

Vad behöver då göras? Jag såg att Angela Merkel inför G 20-mötet hade talat om att förstärka resurserna för IMF, eftersom det finns en väldigt stor efterfrågan på detta. Det kommer säkert att komma konkreta diskussioner om hur de olika fonder som finns inom EU-systemet möjligen ska kunna tillföras resurser.

Vi kan också notera – som det har varit i fallet Lettland eller, för att ta ett närliggande exempel, där jag befinner mig nu, på Island – att det är väldigt viktigt hur närliggande länder kommer till hjälp.

När det gäller exemplet Island fattade riksdagen i onsdags beslut om den svenska delen. Där har man 6 miljarder US-dollar som fördelar sig med 2 miljarder på IMF och 4 miljarder på de övriga nordiska länderna. Det är lånefaciliteter till Island som sedan förenas med mycket omfattande finanspolitiska paket som man måste ansvara för själv på Island. Det finns liknande konstruktioner när det gäller Lettland, och där är också EU med. Det är den här typen av frågor det kan komma att handla om.

Låt mig nämna en sak som togs upp när jag var i Wien och träffade den nya förbundskanslern och som också var tydligt i Slovakien. Vi har i Sverige, och de har en liknande konstruktion i Österrike, utsträckt våra bankstödssystem till att inte bara täcka moderbolagen för bankerna i Sverige, och i det fallet Österrike, utan också dotterbolagen i Östeuropa.

Det är ett sätt att signalera långsiktigt ansvarstagande och förmåga att stå emot förluster. Det är oerhört viktiga signaler just nu i östra Europa där det finns en oro att västeuropeiskt ägda banker och finansiella institutioner ska dra sig ur. Alternativen till dessa banker, som ofta är ägda i Västeuropa, är i princip ingenting. Finanssystemet i övrigt är oerhört nedstängt. Det är ytterligare ett konkret exempel på hur vi kan agera i de koordinerade regelsystemen för att stödja Östeuropa.

När det sedan gäller huruvida vi går i tempo och i takt med de övriga satt jag och lyssnade till en amerikansk professor här i Reykjavik i går. Jag har också hört det från andra håll. Vi kanske inte riktigt har insett det i Sverige, men vi är nära nog det mest omdiskuterade och mest omdämda exemplet i världen på hur man hanterar bankkriser.

Det är också så att det överallt i amerikanska medier görs referenser till hur Sverige hanterade bankkrisen i början av 90-talet. Det är den utgångspunkt för att agera som man nu börjar diskussionerna med världen över. Det gör att man har mycket stor respekt för och vilja att lyssna på Sverige vad gäller både erfarenheter då och hur man nu agerar.

På det sättet ligger vi långt fram. Vi har också legat långt fram när det gäller att få på plats de koordinerade regelsystemen inom EU. Jag tror också att det finns en förväntan att länder som Sverige ska ha fortsatt ork att kunna vara till stöd för länder som har problem.

När det gäller Vänsterpartiets fråga om att ompröva stabilitets- och tillväxtpakten drar jag snarare den motsatta slutsatsen, även om jag är glad att Vänsterpartiet inskräper betydelsen av att man efterlever regelverket. Det är därför jag talar om en *exit strategy*. Jag vill se att vi nu tar upp en diskussion om hur vi ska säkerställa att vi för tillbaka våra ekonomier inom ramen för att inte ligga över 3 procents budgetunderskott.

Det i sin tur är också ett slags svartepettereffekt, det vill säga obalanser i grannlandet tar sig in som problem även i grannländerna. Det är en viktig insikt som nu sprider sig att man måste vara mer aktsam med offentliga finanser. Det är lite i kontrast till hur jag tyckte att det var i slutet av förra året när alla talade om ofinansierade paket som om det inte fanns någon gräns och inte ledde till några följdproblem. Det var bättre ju större de blev. Nu kommer eftertanken. USA nämndes, men man kan också nämna Storbritannien, Irland och Frankrike. Det är några exempel på länder med mycket stora underskott också i Europa.

Jag kanske inte ska kommentera G 20 så mycket. Jag tror att det möjligen kommer upp i samtalen, men det är oklart för mig hur mycket vi kommer att koordinera. Det är inte heller så att det antas formella toppmöteslutsatser, utan det blir mer en diskussion. Det handlar om att höra hur Merkel och Brown ser ingångarna för G 20-mötet.

När det, slutligen, gäller bonus och arvoden har vi kopplat det till krav. Det är flera andra som också har gjort det. Ska man få ta del av bankgarantier och stödsystemen lägger vi inskränkningar på tillgång till bonusar och arvoden. Det tycker jag är rätt att göra i ett läge där företag visar på behov av statligt stöd av olika slag.

Vi skapar ändå faciliteter som kan riskera skattebetalarnas pengar. Då har vi synpunkter på att vara med både på uppsidan och också att göra inskränkningar hos dem som annars skulle kunna njuta frukterna av det positiva som följer av dessa åtaganden.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det! Tiden går fort när man har roligt och när det är så här pass intressanta och viktiga frågor. Vi måste bryta frågestunden nu för den här gången. Återrapport efter toppmötet kommer som sagt i form av ett öppet möte här i nämnden på onsdag den 4 mars kl. 16.00.

Först ska vi dock avsluta den här övningen. I praktiken finns det två sätt att göra det, men EU-nämndens roll är ju att kontrollera regeringens position.

Eftersom detta är ett informellt statsministermöte och eftersom det i allra högsta grad pågår förhandlingar väljer jag att sammanfatta det hela så att jag konstaterar att det finns stöd i nämnden för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi tackar statsministern och säkert även ett antal medarbetare på telefonlinjen för i dag. Vi hörs och ses igen på onsdag, om inte förr. EU-nämndens sammanträde ajourneras nu i tio minuter.

2 § Konkurrenskraft
Statssekreterare Gunnar Wieslander
Återrapport från ministerrådsmöte den 1 och 2 december 2008
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 5 och 6 mars 2009

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer nu till konkurrenskraftsfrågorna med statssekreterare Wieslander och hans medarbetare. Dessa börjar med återrapport från ministerrådsmötet den 1 och 2 december. Återrapporten är utsänd till nämndens ledamöter, men statssekreteraren får förstås kommentera den om han vill.

Anf. 14 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Jag kommer inte att kommentera återrapporten.

Anf. 15 JOHAN LINANDER (c):

Det är lite svårt att veta vilka punkter som faller inom det här, för det är flera av dagens gäster som ska återrapportera från just det här mötet.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det här gäller handelsfrågorna. Inre marknadsfrågorna hör naturligtvis också till statssekreterare Wieslander. Det gäller till exempel även tjänstedirektivsfrågorna.

Anf. 17 JOHAN LINANDER (c):

Ligger punkt 3 och 4 i återrapporten under er del eller under näringsministerns?

Anf. 18 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Punkterna 3, 4 och 5 faller under handelsministern.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Var det patentfrågan Johan Linander tänkte på?

Anf. 20 JOHAN LINANDER (c):

Ja, det var immaterialrätten eller skyddstiderna för upphovsrätter och vissa närstående rättigheter.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Det hör väl hit, eller hur?

Anf. 22 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Ja.

Anf. 23 JOHAN LINANDER (c):

Vilken tur jag har! Min fråga gäller vad som har hänt. Det har gått snart tre månader sedan mötet hölls. Frågorna är under arbete. Jag undrar om det har hänt något mer i frågan om skyddstider för upphovsrätt sedan mötet den 1 och 2 december.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Det går bra att lämna frågan till en medarbetare om statssekreteraren vill.

2008/09:22

27 februari

Anf. 25 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Vi tror att frågan fortfarande handläggs i en rådsarbetsgrupp. Vi har inte fått någon slutrapport i den ännu.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag vet att Europaparlamentet har röstat om frågan. Det kan väl vara bra att be departementet återkomma skriftligt till nämnden, för det är säkert fler som är intresserade av den.

Anf. 27 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Vi återkommer skriftligt.

Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag har en fråga om det som ordföranden nämnde tidigare och Cotonouavtalet som antogs i Coreper i måndags. EU-nämnden hade då endast två timmar på sig att godkänna det. Med anledning av det skulle jag vilja ställa några frågor. Man kan ha lite funderingar om vad det betyder.

Det står att det har varit ett handelsavtal, sedan det av Världshandelsorganisationen beviljade undantaget för de ensidiga handelspreferenserna i Cotonouavtalet gick ut. Det här är då kopplat till AVS-länderna. Jag undrar vad detta betyder i praktiken. Är det positionsförändringar?

Samma sak gäller det som står om att det också har skett en betydande policyutveckling på flera för avtalen relevanta områden. Vad innebär det? Jag skulle vilja veta lite mer om det. Det känns som om det är en positionsförändring på ett eller annat sätt. Vi vet att det har funnits olika åsikter om det som är kopplat till EPA och AVS-avtalen.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Som jag sade har vi behandlat den frågan färdigt. Det går bra att ställa frågor nu. I det sammanhanget vill jag säga att kansliet har haft en ganska uppriktigt dialog med Regeringskansliet om samrådstiden. Vi är medvetna om att den var väldigt kort och har också framför att det inte är bra. Jag vill att ni känner till det.

Anf. 30 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Jag har inte förberett något angående Cotonouavtalet nu. Jag trodde att vi skulle prata om konkurrenskraftsrådet. Vi kan återkomma i de frågorna också.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Det får vi göra i så fall. Även när tiden är knapp är det helst under tiden för det skriftliga samrådet som vi ska passa på att ställa frågor, men det här går säkert att reda ut skriftligen från departementet eftersom det också gick så fort.

Då det inte finns några fler frågor om ministerrådsmötet den 1 och 2 december i handels- och inre marknadsfrågorna lägger vi detta till handlingarna.

Vi går så in på information och samråd inför det kommande rådet i de Björlingska och Wieslanderska frågorna. Jag vill först säga att det har varit information i näringsutskottet om näringsministerns frågor men inte om handelsministerns frågor.

Vi går in på punkt 3, Uppföljning av översynen av den inre marknaden. Den frågan var i nämnden den 22 februari 2008. Då fanns det majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från v och mp med hänvisning till tjänstedirektivet, står det i mina noteringar. Det fanns alltså stöd för regeringens ståndpunkt. Underlag och utkast till rådsslutsatser den här gången är utsända i utskick 2.

Anf. 32 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Handelsministern har ansvar för en punkt på den här dagordningen. Den rör översynen av den inre marknaden. De övriga punkterna på rådsdagordningen är övrigfrågor, och där står jag självfallet till nämndens förfogande och svarar på dem också.

I EU-nämnden den 22 februari förra året informerade handelsministern om kommissionens rapport om en översyn av den inre marknaden. Rådet skulle då anta slutsatser vid konkurrenskraftsrådet. I de slutsatser som då antogs kom rådet överens om att kommissionen skulle göra en årlig uppföljning av översynsrapporten. Det är den rapporten, alltså uppföljningsrapporten, som rådet den 5 mars har anta slutsatser om. Slutsatserna kommer att biläggas Europeiska rådets slutsatser vid vårt toppmöte. Några diskussioner är inte att vänta vid rådsmötet.

I och med den finansiella krisen och den påföljande ekonomiska kris som vi står inför är det nu ännu viktigare att slå vakt om och stärka vår gemensamma marknad med de fördelar som den fria rörligheten ger medborgare och företagare. Förtroendet för den inre marknadens principer måste upprätthållas och bör inte luckras upp såsom vi kan se tendenser till på olika håll.

Kommissionen inleder rapporten med att just slå fast detta. Den gemensamma marknaden, med vad den innebär, har en dämpande effekt i en nedåtgående ekonomi. Därför är det nödvändigt att hela EU agerar gemensamt för att nå bästa resultat för en återhämtning. Med anledning av detta anser kommissionen att det är viktigt att medlemsstaterna bekräftar sina EG-rättsliga åtaganden gällande inre marknadsprinciperna och att man fortsätter arbetet med att förverkliga den inre marknaden fullt ut.

Kommissionen redogör sedan för vilka förslag som har lagts fram sedan översynsrapporten kom och som kommissionen avser lägga fram under detta år. Till att börja med understryker kommissionen vikten av konsumenters betydelse för att uppnå en fullt fungerande inre marknad. Kommissionen har därför prioriterat bland annat frågor som konsumentens rättigheter när man handlar över gränsen. Det gäller bland annat bestämmelser om information och ångerrätt.

Kommissionen lägger även tonvikten på små och medelstora företags möjligheter att nå framgång på den inre marknaden. Därför har kommiss-

ionen lagt fram en så kallad Small Business Act för att förenkla och minska kostnaderna för dessa företag.

Tjänstedirektivet tas också upp som ett mycket viktigt steg i riktning mot en mer integrerad och större tjänstemarknad.

Kommissionen poängterar även, precis som i översynsrapporten, vikten av en femte frihet. Det är den fria rörligheten för innovation.

Som tredje stora prioriteringsområde anför kommissionen medborgarna. Det är nödvändigt att medborgare får en del av de konkreta resultat som den inre marknaden ger. Därför fokuserar den förnyade sociala agendan på fler och bättre arbeten, och det finns direktivförslag som behandlar arbetsvillkor och arbetstagskydd.

Till sist tar kommissionen upp det partnerskap mellan medlemsstater och kommissionen som krävs för att få en fungerande inre marknad. Det kräver nämligen insatser från myndigheter och berörda aktörer på alla nivåer när EU:s regelverk tillämpas. Myndigheterna och aktörerna måste genom samarbete, både i den egna medlemsstaten och med andra medlemsstater, se till att alla känner till, förstår, tillämpar och kontrollerar efterlevnaden av den inre marknads bestämmelser. På så sätt kan medborgare och företagare få del av de möjligheter som den inre marknaden ger. Kommissionen arbetar på en rekommendation kring detta som förväntas publiceras i juni år.

Det tjeckiska ordförandeskapet har nu också lagt fram rådsslutsatser på uppföljningsrapporten som konkurrenskraftsrådet avser att anta vid sitt möte den 5 mars. Medlemsstaterna har enats om en slutsatstext om 16 punkter. Rådet är mycket tydligt med att den inre marknaden utgör kärnan i EU och är EU:s största framgång. En öppen och fullt fungerande inre marknad utan handelshinder är viktig för att dämpa effekterna av den nedåtgående ekonomin.

Rådets slutsatser tar upp nödvändigheten av att skapa en bra miljö för företag inom unionen och kopplar det till att stödja Small Business Act.

Rådet anser också att det är nödvändigt att intensifiera arbetet för att skapa ett gemenskapspatent och en gemensam patentdomstol.

Information om medborgares och företags rättigheter på den inre marknaden anses som nödvändig för att fullt ut kunna få del av de möjligheter som den inre marknaden ger.

Jag tycker att resultatet i stort sett är bra. I förhandlingsarbetet med slutsatserna har Sverige särskilt fokuserat på vikten av den inre marknaden under den finansiella krisen och den nu efterföljande ekonomiska krisen. Genom att upprätthålla grundprincipen om fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital kan företag fortsätta att ha hela EU som sin marknad och därigenom inte förlora mer än nödvändigt.

Sverige stöder även skrivningen om Small Business Act och vill betona betydelsen av ett gemenskapspatent. En korrekt implementering av tjänstedirektivet inom tidsfristen är ytterligare en viktig fråga.

När det gäller kommissionens rekommendation om att få den inre marknaden att fungera bättre på alla nivåer är målet att medborgare och företag ska få del av alla fördelar de har enligt inre marknadsprinciperna. En småföretagare ska våga exportera sina varor eller tjänster utan att det uppkommer några oförutsedda hinder. Man ska kunna lita på att de regler som finns också tillämpas av myndigheter i alla andra medlemsstater.

2008/09:22

27 februari

Det bygger på att alla som har att tillämpa EG-rättens grundprinciper känner till dem.

EU står inför en utmaning där vi också har att informera våra medborgare och företag om deras möjligheter. Om inte ens alla myndighets-handläggare kan regelverket, hur ska då våra medborgare och företagare ta de chanser som de i teorin har möjlighet att ta?

Att få den inre marknaden att fungera bättre är en fråga som vi har ambitionen att ta vidare under vårt ordförandeskap.

I ljuset av detta är det av vikt att kommissionens rapport om en översyn av den inre marknaden följs upp varje år så att vi till slut har en fullt fungerande inre marknad.

När slutsatserna har antagits av konkurrenskraftsrådet kommer de att överlämnas till Europeiska rådet för att utgöra underlag till slutsatserna vid vårtoppmötet i mars.

Anf. 33 BJÖRN HAMILTON (m):

Fru ordförande! Den inre marknaden var ett av honnörsorden när vår handelsminister tillträdde. Hon ville ytterligare fördjupa den och se till att den fungerade. Jag tycker att det är en vällovlig insats.

Nu har vi kris i Europa och världen. Via medierna har man kunnat uppleva att flera länder försöker att kringgå EU:s grundvalar via statsstöd och annat till olika industrier, framför allt till bilindustrin. Det gör att den inre marknaden inte kommer att fungera som man hade tänkt sig från början.

Om man bortser från bilindustrin, som vi är rätt välinformerade om via olika mediekkanaler, finns det någon tendens till att man vill tumma på den inre marknadens förutsättningar med anledning av krisen? Finns det några tendenser i diskussionerna till att man blir mer protektionistisk?

Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Vi håller med om att det är viktigt att den inre marknaden fungerar. Det är också bra om vi stärker konsumenternas rättigheter.

Jag kan inte låta bli att kommentera tjänstedirektivet och implementeringen av det. Det är också viktigt med tanke på de beslut som är fattade. Tyvärr upplever kanske vi i oppositionen att vi inte har fått så mycket information om vad som händer i den frågan för svensk del. Det var en kommentar.

Min fråga handlar om partnerskapsprojekten. Jag tror att det kan vara oerhört viktigt att utveckla dessa, inte minst i den ekonomiska kris och den lågkonjunktur som vi har. Här kan nya jobb och utbyte mellan länderna utvecklas. Det gäller kanske inte minst kvinnor och deras företag som kan komma i fokus genom detta. Det ska också vara en form av förnyad social agenda. Man kan fundera vad som gömmer sig bakom det. Kan ni utveckla lite mer vad som finns bakom det och kanske också detta med partnerskapsprojekten?

Anf. 35 JACOB JOHNSON (v):

Vi i Vänsterpartiet har tidigare anmält avvikande mening, och vi kvarstår vid den i dag. Det handlar kanske mer om en principiell ståndpunkt. Vi delar inte den avvägning vad gäller den inre marknaden som beskrivs i rådsslutsatserna. Det gäller till exempel att det är det övergri-

pande och viktigaste målet som uppnåtts i EU. Det finns andra saker om har lika stor betydelse. Vår avvikande mening inkluderar också tjänstedirektivets utformning.

2008/09:22
27 februari

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till statssekreteraren vill jag uppmärksamma Carina Adolfsson Elgestam och nämnden i övrigt på att det kommer en övrig fråga om lägesrapport om implementering av tjänstedirektivet. Den frågan kommer sedan också.

Anf. 37 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Ledamoten Hamilton frågade om vi såg andra tendenser till protektionism. Vi ser vissa försök att göra undantag när det gäller statsstödsregler. Det är någonting som diskuteras. Där försöker vi vara väldigt strikta och se till så att det inte blir på det sättet.

I övrigt är det vad som står i tidningarna. Vi kan följa debatten i Storbritannien och på andra ställen. Där säger man att skattemedlen ska gå till de egna arbetarna och inte till arbetare från andra EU-länder etcetera. Vi följer diskussionen med stort intresse. Det vi tittar på just nu är hanteringen av statsstödsreglerna.

Carina Adolfsson ställde en fråga om informationsbristen och tjänstedirektivet. Vi kommer att kontakta dig, och du får gärna kontakta oss. Vi ska ge dig den information vi har.

När det gäller partnerskapsprojekten håller kommissionen på att utarbeta en rekommendation som bland annat tar upp goda exempel på arbetssätt i medlemsstaterna. För att se till att inre marknadsreglerna tillämpas fullt ut i praktiken tar kommissionen upp vikten av en intern koordinering i medlemsstaterna, samverkan mellan medlemsstaterna, information till medborgare och företag och implementering av EG-rättslig lagstiftning. Vi är för det partnerskap som kommissionen föreslår, och vi avser att ta upp det på konkurrenskraftsrådet i september under vårt ordförandeskap. Den agenda som vi då kommer att ha där är inom ramen för socialagendan, det vill säga globalisering, teknologi, demografi och hur medborgarna behöver rustas för detta.

Sedan var det ledamoten Johnsons fråga om den inre marknaden. Vi vill betona att den inre marknaden är kärnan i EU-samarbetet. Den inre marknaden är EU:s främsta konkurrensfördel i ett globalt perspektiv. Både marknaden och den fria rörligheten är nödvändiga för att möta just den pågående krisen. Vi anser att denna marknad måste vässas ytterligare genom att ta bort återstående handelshinder.

Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag hade hoppats få ställa en fråga till statsministern angående att lyfta upp frågan om likabehandling av arbetstagare vid det informella toppmötet, men det hanns inte med av tidsbrist. Jag passar på att fråga det nu.

När man läser underlaget förvånar det mig att det inte står en rad i den svenska ståndpunkten om att man faktiskt inte vill ha någon diskriminering av arbetstagare när det gäller löner, andra anställningsförmåner, försäkringar eller arbetsmiljöfrågor. Strååthutredningen som kom efter Lavaldomen visade på att det finns ett behov av att se över lagstiftningen

också på EU-nivå. Jag vill därför höra med statssekreteraren om inte handelsministern ändå kommer att lyfta upp vikten av att man nu inte diskriminerar löntagarna, alltså att man ser över vad domarna, Laval med flera, har fått för effekt på löntagarna. Det är inte meningen att vi ska konkurrera ut varandra med *a race to the bottom*, det vill säga sämre löner och arbetsmiljö. Vi ska inte säga att det ska vara olika försäkringar som gäller för någon från ett annat land och för en svensk som ramlar från samma byggställning när de ligger på sjukhuset.

Här vill jag höra om man ändå inte måste lyfta upp det speciellt i detta sammanhang.

Anf. 39 BJÖRN HAMILTON (m):

Fru ordförande! Tack för svaret på min första fråga. Det finns kanske anledning för statssekreteraren att fördjupa detta lite grann. Det finns all anledning att befara att man via andra sätt – inte statsstöd – kan förhindra att marknaden fungerar. Det kan vara patent eller att värna om sin egen industri på alla möjliga sätt. Uppfinningsrikedomen brukar vara rätt stor.

Låt oss se på statsstödet speciellt. Är det några andra industriella sektorer, förutom bilindustrin, som olika länder stöder via statsmedel? Är det i princip bara koncentrerat till bilindustrin?

Anf. 40 PER BOLUND (mp):

Jag vill bara klargöra att vi kvarstår vid vår avvikande mening med hänvisning till den vi har haft tidigare men också med hänvisning till att vi tycker, precis som statssekreteraren säger, att den öppna och fria marknaden är viktig. Vi anser att det måste finnas möjligheter för länder att gå före och ställa hårdare krav på produkter för att skydda hälsa och miljö om det finns starka skäl för det. Jag tycker inte att det går in under det som statssekreteraren tog upp här.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat – och även från Vänsterpartiet.

Anf. 42 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Först ska jag försöka besvara ledamoten Christina Axelssons fråga. Den gällde likabehandling av arbetstagare.

Både i huvudrapporten från 2007 och i uppföljningen lägger kommissionen vikt vid sociala aspekter. I översynen tar kommissionen upp att arbetstagarnas rättigheter måste tas till vara och att det är viktigt att garantera likvärdiga konkurrensvillkor. Det finns också med i den ursprungliga rapporten om diskriminering. Kommissionen är medveten om problemen och hade på EU-nivå i oktober förra året en dialog med arbetsmarknadens parter i frågan.

Ledamoten Björn Hamilton frågade om det fanns andra bitar som också störde i marknaden. Vi kan titta på exportbidrag och mjölksubventioner. Det finns ett antal sådana bitar som påverkar. Ni kan se att statsrådet Björling är en aktiv skribent i internationella tidskrifter där hon pekar på just de frågorna.

Regeringen arbetar inom ramen för EU med att trycka på riskerna som är förknippade med den här sortens protektionism. Det kan också

röra sig om, precis som ledamoten Hamilton sade, alltifrån patent till hur man lägger upp olika sorters subventioner. Det skuggas väl lite just nu av bilkrisen men även av byggsektorn. Vi kan se just Storbritannien mot östeuropéer. Det är en stor diskussion. Portugiser drabbas också hårt.

2008/09:22
27 februari

Anf. 43 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Det är gott och väl att kommissionen är medveten om det här. Jag samråder med Sveriges regering, och min fråga var till regeringen om regeringen, i det här fallet företrädd av statssekreteraren, kommer att se till att frågorna faktiskt lyfts upp när man ska diskutera inre marknaden. De hör hemma här också likaväl som på toppmötet, men där fick jag inte chansen att säga detta. Därför är det angeläget att statsrådet när statsrådet – eller statssekreteraren – åker i väg faktiskt också lyfter upp detta. Det är här och nu som vi har problemen. Då är det viktigt, om man diskuterar inför framtiden, att se till att lösa problemen. De problem som behöver lösas ska lösas också på EU-nivå så att det blir skrivningar i slutsatserna som säger att vi inte ska diskriminera någon. Det är det landets löner och anställningsvillkor där arbetet sker som faktiskt ska gälla, i enlighet med vad vi har haft samråd om och varit överens om tidigare. Det är viktigt. Här skulle man från den svenska regeringen verkligen ha chans att stå upp för den svenska eller nordiska modellen. Kommer man att ta chansen?

Det är jättebra att kommissionen har förstått detta, men jag är inte lika säker på att Sveriges regering faktiskt har gjort det.

Min fråga kvarstår: Kommer man att ta upp frågorna vid mötet? Ja eller nej.

Anf. 44 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Det är inte jag som kommer att åka ned. Jag kommer att informera statsrådet Björling om frågan.

Den svenska regeringen stöder fullt ut den svenska modellen.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag finner stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande meningar från v och mp.

Sedan säger jag på slutet – det är alltid någon som blir irriterad hur jag än uttrycker mig – att ni som undrade om riksdagen ska prata mer om tjänstedirektivet och inre marknaden kan väl notera att de frågorna bereds av riksdagens näringsutskott. Det är upp till er. Så säger jag det så värderingsfritt som möjligt.

Vi går vidare. Vi har punkten Övriga frågor, punkt 9. Det är inga beslutsfrågor här, och klockan är redan kvart över och vi ska ta in miljöministern. Jag skulle vilja be både statssekreterare och ledamöter att notera att underlag redan är utsänt. Jag hoppas att det är okej om vi hör om det finns frågor om detta. Är det något statssekreteraren känner att han verkligen måste säga inledningsvis får han förstås göra det. De Wieslanderska och Björlingska övriga frågorna är 9 a, b, d, e, f, g och h, och underlaget är, som sagt, utsänt. Vill statssekreteraren säga något?

Anf. 46 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Det finns en punkt. Jag är osäker på om den kommer upp som en A-punkt, men jag skulle gärna vilja informera nämnden om detta.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar med de övriga frågorna under punkt 9. Är det någon som har någon fråga på de övriga frågorna på konkurrenskraftsagendan? Nej. Då tackar vi för informationen.

Anf. 48 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER:

Fru ordförande! Det rör direktivet om överföringar av försvarsmateriel inom gemenskapen, det så kallade ICT-direktivet.

Kommissionen lade i slutet av 2007 fram ett förslag till direktiv om förenkling av reglerna för överföring av försvarsmateriel inom gemenskapen. Det är känt som Intra-Community Transfers Directive, ICT. ICT-direktivet är en del i en strategi för att stärka den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft tillsammans med det parallella förslaget i direktiv om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Ett övergripande syfte med ICT-direktivet är att underlätta rörligheten av försvarsrelaterade produkter mellan EU:s medlemsstater. En huvudpunkt är att tillstånd och villkor för sådana överföringar ska beslutas av medlemsstaterna i form av antingen generella, globala eller individuella tillstånd. Förslaget gäller inte reglerna för export ut ur EU.

Förhandlingar om ICT-direktivet fördes under nästan hela 2008. Den text som blev resultatet bevarar medlemsstaternas kontrollmöjligheter samtidigt som förslaget harmoniserade funktion består. Enighet om texten uppnåddes i slutet av november 2008 mellan ministerrådet, kommissionen och Europaparlamentet. Det godkändes därefter av Europaparlamentet i en omröstning den 16 december. Denna text kommer nu att tas upp som en A-punkt, eventuellt den 5–6 mars på konkurrenskraftsrådet. Det är regeringens bedömning att den framförhandlade och mellan EU-institutionerna överenskomna texten på ett bra sätt uppfyller sitt syfte och att en god balans mellan inre marknadsaspekter och vidmakthållande av exportkontroll uppnås. Enligt vår bedömning är det därför positivt att direktivet nu kan godkännas av ministerrådet.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Ärendet står inte på den lista vi har nu och samråder om i dag. Om det ska behandlas den 5–6 mars är det före samrådet om nästa veckas A-punktslista. Det avslutar vi den 6 mars, om jag tänker rätt. Det innebär att det här antagligen ploppar upp för sig självt under veckan för skriftligt samråd så fort det är möjligt att bereda.

Vi tackar för informationen.

Om det inte är något ytterligare övrigt tackar vi statssekreteraren med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

God förmiddag, miljöministern med medarbetare! Först ska vi tala om återrapporten från ministerrådsmötet den 4 och 5 december innan vi går in på information och samråd inför det kommande ministerrådsmötet. Återrapporten från övningen i december är utsänd, men miljöministern får naturligtvis säga något om den.

Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Med tanke på att vi har ett pressat tidsläge är det bäst att jag hänvisar till den skriftliga rapporten, men jag svarar gärna på frågor och tar emot synpunkter.

Anf. 52 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag ska vara mycket kortfattad. Min fråga gäller punkt 3 om hantering av globala kvicksilverutmaningar. Eftersom texten är ganska knapphändig vill jag fråga om man på mötet diskuterade någonting rörande utbyte av glödlampor mot energilampor som innehåller kvicksilver. Har man någon beredskap för hur man ska förfara med detta?

Anf. 53 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag har en kort fråga som rör punkt 5 och som också handlar om glödlampor. Där står det att ett av de mest aktiva medlemsländerna när det gäller hållbar konsumtion och produktion vill ha en snabb utfasning. Nu är detta en tvättad text. Jag undrar vilket land det är som driver glödlampsfrågan.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Miljöministern vet hur vi jobbar med sekretess här, det vill säga att man får berätta saker om andra länder. Det är därför som vi har slutna överläggningar.

Anf. 55 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Svaret på den första frågan är: Nej, glödlampor diskuterades inte i detta sammanhang. Det handlade om ett uppdrag att se till att åstadkomma förhandlingar om ett legalt bindande instrument internationellt för att minska kvicksilveranvändningen. Vi lyckades mycket lyckosamt driva detta i hamn i samband med Uneps styrelsemöte i Nairobi. Det var en stor framgång för svensk och nordisk kemikaliepolitik där vi har samarbetat intensivt under flera år för att åstadkomma detta.

Jag ska dock säga en sak om glödlamporna – som bekant har de diskuterats en del under senare tid i Sverige – nämligen att introduktionen av lågenergilampor i Europa leder till lägre kvicksilveranvändning, tvärt emot vad som ibland påstås i Sverige, eftersom den begränsar kvicksilverutsläppen från energisektorn.

Svaret på Sofia Arkelstens fråga är att det är Nederländerna.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga ytterligare frågor om återrapporten, och vi lägger den till handlingarna.

Vi går in på information och samråd inför det kommande miljöministermötet den 2 mars. Då har vi som bekant en blå agenda.

Jag ska först anmäla att miljö- och jordbruksutskottet informerades i går inför rådsmötet. Jag anmäler sedan överläggningar och så vidare när vi har dem. Det varierar nämligen lite grann.

Vi går förbi A-punktshanteringen eftersom den numera ligger utanför sammanträdena. Den sker skriftligt.

Då är vi på punkt 3. Det var överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet om detta i går. Det gäller alltså bidrag till Europeiska rådets vårmöte om ståndpunkten om en övergripande klimatöverenskommelse.

Miljö- och jordbruksutskottet samrådde alltså i går inför detta. Det fanns då stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från Miljöpartiet. Då anmäler jag det med viss kraft.

Jag ska också säga att frågan har varit här förut vid flera tillfällen. Vi hade som bekant till exempel samråd med statsministern inför december-toppmötet. Vi har också haft samråd med miljöministern inför mötet i Poznań som möjligtvis är mer relevant i den här processen. Vid dessa tillfällen har det också funnits stöd för regeringens ståndpunkt. Men när vi pratade om Poznań anmälde s, v och mp avvikande mening. Det gjorde de däremot inte i december när vi pratade om klimatfrågor med statsministern.

Underlag till detta är utsänt i utskick 1. Ledamöterna har fått även meddelanden och faktapromemorior.

Anf. 57 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Sverige kommer nu att utöva ett stort ledarskap inför de kommande klimatförhandlingarna. Det handlar dels om att för egen del driva den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i EU, dels om att driva på EU för att åstadkomma mer långtgående lösningar än annars. Vi har redan drivit på EU för att anta de mest långtgående klimatkraven och klimatförslagen som någon ländergrupp i världen har framfört.

Uppgiften är också att samla EU så att vi står enade inför Köpenhamnsmötet. Vår uppgift är även att föra en intensiv dialog med andra viktiga parter i världen, inte minst med USA och Kina. Jag har redan haft flera tillfällen att tala med min kinesiska kollega. Jag kommer att fortsätta att göra det under våren. Vi inleder nu också på olika nivåer kontakter med den nya administrationen i USA. Vår uppgift är att driva på förhandlingarna – se till att lägga fram förslag och agera konstruktivt och beslutsamt för att driva detta till resultat i Köpenhamn.

Sverige är sedan årsskiftet medlem i EU:s trojka. Från den 1 juli tar vi över ordförandeskapet i EU, och i den rollen har vi ett särskilt ansvar att se till att leda, företräda och ena EU. Vi tycker att det är angeläget att vi redan nu agerar så att vår kommande uppgift underlättas och inte försvåras. Vi tycker därför att det är viktigt att Sverige agerar konstruktivt och aktivt stöder det tjeckiska ordförandeskapet. Det är så vi nu arbetar just för att nå största möjliga förutsättningar för framgång i Köpenhamn.

Vi tycker att rådsslutsatserna har utformats på ett sätt som tydligt lyfter fram EU:s position i viktiga förhandlingsfrågor. De betonar vikten av

att nå framsteg i förhandlingarna, och de gör klart EU:s vilja att förhandla och stimulera andra parter till konstruktiv dialog i förhandlingarna.

Vi har också sett till att rådsslutsatserna är förankrade i de senaste stabila vetenskapliga bedömningarna. Det kommer vi att fortsätta att arbeta för.

Mot den bakgrunden accepterar vi ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser. Vi har fått gehör för flera av våra synpunkter. Vi är också nöjda med att rådsslutsatserna understryker vikten av ett globalt utsläppstak och global utsläppshandel där flera länder och sektorer uppmanas att delta i *cap and trade*-system och att vi utvecklar nya sektorsbaserade mekanismer samtidigt som vi förbättrar CDM.

Alla frågor är inte lösta inför mötet nu på måndag. Det är framför allt tre frågor. Det gäller jämförbarheten mellan olika utvecklade länder, det gäller ställningstagandena till utvecklingsländernas utsläppsbegränsningar, och det gäller finansieringsfrågan.

När det gäller den första frågan, nämligen jämförbarheten, tycker regeringen att det är viktigt att EU pekar på hur kriterier kan se ut samtidigt som vi inte låser fast oss i förhandlingarna. Vi tycker också att de förslag till kriterier som kommissionen har lagt fram i sitt meddelande är intressanta.

När det gäller EU:s ställningstagande till utvecklingsländernas utsläppsbegränsningar anser regeringen att utgångspunkten är principen om alla länders gemensamma ansvar men skilda förutsättningar. Det innebär att vissa länder kan göra mer, andra mindre och att särskilt de minst utvecklade länderna behöver finansiellt och tekniskt stöd för att vidta åtgärder.

Det är också viktigt att de mest avancerade utvecklingsländerna, som är på samma utvecklingsnivå som flera industriländer, bidrar till tillräckliga utsläppsminskningar.

När det gäller frågan om finansiering är det mycket viktigt att EU ger tydliga signaler till omvärlden. Vi ska visa EU:s vilja att bidra till finansieringen av en framtida klimatregim inom ramen för FN-förhandlingarna och att göra mer. Vi behöver signalera att vi vet att behovet är stort och att det handlar om att väsentligt öka, styra om och optimera våra ansträngningar. Redan Bali Action Plan, alltså den plan som vi antog i december 2007, slår fast vikten och behovet av att det ska vara adekvata insatser, att det ska vara nya resurser och att det ska vara additionella resurser. Det är nu upp till EU att leva upp till det.

Samtidigt är det i detta sammanhang viktigt att vi lyfter fram den privata sektorns roll. Av investeringsflödena i världen står den privata sektorn för 86 procent. Det kommer aldrig att bli tillräckliga resursöverföringar om vi inte på allvar mobiliserar den privata sektorn. Det är även viktigt därför att EU eftersträvar att hitta marknadslösningar så att vi får fram nya och additionella resurser.

Till sist när det gäller det som i förhandlingarna brukar kallas för innovativa finansieringsmekanismer anser regeringen att det är viktigt att EU i detta tidiga förhandlingsskede inte utesluter några av de förslag som har presenterats av olika länder och som syftar till att få fram mer finansiellt stöd för utsläppsminskningar och anpassning i ett framtida avtal.

2008/09:22
27 februari

Anf. 58 BJÖRN HAMILTON (m):

Frågor som handlar om miljö och klimat är brännheta och oerhört viktiga. Jag hade förmånen att besöka Indien för inte så länge sedan. Jag förde då diskussioner angående deras inställning till dessa frågor inför Köpenhamnsmötet. I den delen av världen har man inställningen att man kan acceptera att lägga sig på ungefär samma utsläppsnivå per capita som man har i västvärlden. Det är kanske inte riktigt det som man vill åstadkomma i dessa förhandlingar.

Jag var också på ett seminarium där en hel del regeringschefer och statschefer var med och även FN:s generalsekreterare. Inställningen från Afrika, som representerades av presidenten i Etiopien, var ungefär att Afrika nu hade gjort sitt och att västvärlden nu får göra sitt.

Ingångsvärdena inför Köpenhamnsmötet är lite problematiska. Då är det oerhört viktigt att EU håller ihop och går före.

Då har jag en fråga med anledning av den ekonomiska kris som vi upplever just nu och som naturligtvis blir djupare och djupare och kanske fördjupas ytterligare inför hösten. Håller EU ihop? Det är en enkel fråga som naturligtvis är rätt så omfattande.

Anf. 59 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Som ordföranden sade hade vi en avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet. Vi hade där också ett meningsutbyte, men jag ska inte här fortsätta den debatt som vi hade där. Jag vill bara hänvisa till detta.

Däremot har jag några frågor. Såvitt jag förstår säger miljöministern att man nu accepterar de rådsslutsatser som ligger på bordet. Tidigare har Sverige gått in och föreslagit ganska stora ändringar i rådsslutsatserna. Vi har fått kännedom om att man har velat stryka till exempel punkt 26 som handlar om bedömningen av anpassningskostnader, punkt 28 som handlar om multilaterala försäkringar för katastrofhjälp, punkt 29 om kostnaden för att minska växthusgasutsläppen och den del av punkt 34 som handlar om att skapa ett nytt forum för klimatfinansiering.

Det vore välkommet att få höra en kommentar till det, om Sverige står kvar vid att man vill stryka de delarna eller om man har accepterat rådsslutsatserna.

Anf. 60 SOFIA ARKELSTEN (m):

Ordförande! Vi hade en ganska rejäl diskussion om det här i utskottet i går, så jag tänkte inte heller förlänga diskussionen. Jag tänkte bara göra medskicket. När jag såg att Per Bolund begärde ordet tänkte jag att jag i balansens namn också måste göra det.

När det gäller kostnadseffektivitet, som vi pratade ganska mycket om, står det upptaget i den svenska ståndpunkten. Vi hade en bra diskussion om det, där det utvecklades lite till. Jag vill bara ge mitt stöd och säga att det verkligen är viktigt med kostnadseffektiva åtgärder.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag ska säga framför allt till er som följer det här i pappersform sedan att ett ganska detaljerat protokollsutdrag från miljö- och jordbruksutskottet kommer att bifogas vårt beslutsprotokoll, så att man kan spåra dels vad majoriteten och regeringen tyckte, dels Miljöpartiets ganska detalje-

rade avvikande mening. De kommer att vara med, så att man kan hitta dem. Ni som inte har gjort det kan läsa dem redan nu.

2008/09:22
27 februari

Anf. 62 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Först bara när det gäller u-ländernas och i-ländernas percapitanivåer kan det vara intressant att se att Sveriges utsläpp per capita redan de närmaste åren kommer att understiga Kinas. Vi har redan lägre percapita-utsläpp än vad Sydafrika har. Vi kommer självklart också att fortsätta nedåt, och det innebär att vi kommer att vara det EU-land som har de lägsta utsläppen per capita och förmodligen också vara bland de absolut mest ledande i världen. Det är vår strävan att fortsätta att leda den utvecklingen, och det är därför vi har satt upp det nationella målet att ha noll nettoutsläpp från Sverige 2050.

Ja, den stora uppgiften här kommer att vara att hålla ihop EU. Knäckfrågan kommer att handla om finansieringen. Jag ser framför mig att det här är en förhandling och en diskussion som kommer att gå i flera steg, där det nu handlar om att EU behöver vara mycket klar när det gäller att deklarerat sin vilja att bidra till finansieringen och göra mer. Men samtidigt ska vi sätta ett starkt tryck också på andra rika länder, som USA, Japan och andra aktörer i förhandlingarna, att de också ska bidra tillräckligt till de mycket stora insatser som kommer att behövas från den rika världen sammanlagt.

Det kommer också att kräva att vi gör oss beredda att jämka samman olika EU-ståndpunkter under hösten. Jag tror att redan från första dagen i vårt ordförandeskap kommer det här att vara en av huvudfrågorna för Sverige. Jag utgår från att det kommer att lyckas. Jag ser mycket goda förutsättningar för det. Men det kommer inte alltid att vara enkelt, och det kommer några gånger att se ut som att det riktigt står på högkant och är krisartat, även om det också inom EU alltid brukar leda till lösningar.

Som svar på Per Bolunds fråga vill jag mycket starkt säga att Sverige tvärtom har varit pådrivande i de här förhandlingarna inom rådet. Det har varit en entydig politisk vilja från svensk sida och från den samlade svenska regeringens sida. Det är självklart att om man ser tjänstemannapapper eller papper som är producerade mycket tidigt i en sådan diskussion ser man dels preliminära ståndpunkter som testas som en del i förhandlingslösningar där flera frågor ligger på bordet, dels att det ofta är fråga om positioner som ännu så länge inte har blivit politiskt beredda.

Jag vet inte i vilket skede de papper som Per Bolund har sett är producerade, men jag vet vilka de svenska positionerna är. Det är entydigt så att vi är ett av de länder som nu aktivt arbetar för att EU tillräckligt tydligt ska uttrycka vilka samlade resurser som behövs för anpassning, att vi är ett av de länder som tydligt arbetar för att EU också ska deklarerat tydligt vilka totala summor som man beräknar behövs för samlade insatser för att minska utsläppen.

När det har gällt försäkringslösningar finns det framför allt en diskussion om i vilken grad det ska vara multilaterala lösningar eller i vilken grad man ska hitta andra former för lösningar.

Vi har också förstått när det gäller forum för klimatfinansiering att det inte är självklart från u-ländernas synpunkt att man skulle se det som en fördel, kanske snarare som ett sätt att från i-ländernas sida vilja diktera hur detta utvecklas. Vi kan fortfarande tänka oss att det är en av flera

bra möjligheter, men just därför att vi har insikt i förhandlingsläget har vi också sett att det är klokt att inte redan nu låsa sig politiskt. Men det är mycket bra att kommissionen har lagt fram de förslagen och gett oss underlagen.

På Sofia Arkelstens fråga vill jag betona två saker. Den ena är att Sverige är ett av de länder som går i spetsen för att slå vakt om de stora satsningarna på de minst utvecklade länderna. Vi gör det dels i våra egna nationella satsningar. Dels är vi drivande när det gäller de internationella förhandlingarna. Poängen när vi talar om kostnadseffektivitet är ju inte snålhet för miljöns skull, utan det är tvärtom för att se till att pengarna räcker på bästa sätt både för miljön och för de fattigaste länderna. Det är för bråttom nu när det gäller världens klimat för att vi ska använda pengar på det sätt som inte är det allra effektivaste.

Anf. 63 IRENE OSKARSSON (kd):

Fru ordförande! Miljöministern har redan kommenterat en del av det som var mina tankar. Men ytterligare i det här sammanhanget krävs ju effektivitet, har vi konstaterat några gånger, och det finns länder som själva inte har kapacitet runt om i vår värld där den globala krisen också påverkar. Vad är ingången i att lyckas med den kreativitet som kommer att krävas för att vi ska få de länder som har det svårast i det ekonomiska sammanhanget att vilja vara med på den här vagnen? Kontentan är ju att det i deras ögon är vi som har förstört. Vad kan vi göra ytterligare där?

Vad förväntar sig miljöministern av oss i riksdagen under det kommande halvåret? Jag tycker att det skulle vara intressant att höra en kommentar. Det gavs några signaler i går, men jag tror att även detta forum kan behöva höra dem.

Anf. 64 JACOB JOHNSON (v):

Ett litet förtydligande vad gäller Vänsterpartiets hållning: Vi anmälde inte avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet, men det betyder inte att vi står bakom regeringens klimatpolitik i alla delar. Vår kritik av regeringens politik till exempel när det gäller CDM kvarstår, även om vi i de här slutsatserna noterar vissa förbättringar i skrivningarna, till exempel att man ska ta bort de så kallade lågt hängande frukterna i CDM-tekniken. Det är ett steg i rätt riktning.

Vi kommer att fortsätta att kritiskt granska regeringen, men vi avstår för tillfället från att anmäla avvikande mening på de svenska ståndpunkterna.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 66 CARINA OHLSSON (s):

Jag instämmer i det Jacob Johnson säger. Vi kommer naturligtvis att fortsätta att jaga regeringen i dessa frågor. Vi är inte riktigt överens med miljöministern om hans förträfflighet, utan vi kommer verkligen att följa honom i spåren.

Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Jag ska kort svara på Irene Oskarssons frågor. Som exempel kan tas Afrika, som kanske är de som orsakat den minsta klimatförstörelsen men som drabbas allra värst av klimatkonsekvenserna. Det som nu allt oftare framhålls från afrikanskt håll är att man behöver stöd för anpassning. Den svenska hållningen där är att det inte är i första hand att se som bistånd. Även om det ryms inom våra biståndsramar ska det i första hand ses som kompensation för de kostnader och konsekvenser man har drabbats av på grund av hanteringen från den rika världens sida. Från till exempel Etiopiens statsledning framhåller man CDM som en av de stora utvecklingsmöjligheterna för framtiden. Det är i det sammanhanget viktigt att säga att vi ska utveckla CDM.

Jag tror att det vore väldigt bra om riksdagen håller mycket nära kontakt med flera av de länder i olika världsdelar som är de minst utvecklade. Det är de afrikanska staterna, men det är också östaterna, till exempel Papua Nya Guinea, som har utvecklat mycket intressanta modeller när det gäller att stödja åtgärder mot skogsförstörelse och där man visar just hur kombinationen av marknadslösningar och fonder kan vara en viktig väg för att komma till rätta med avskogning och åstadkomma återskogning. Jag tror att riksdagen kan göra en väldigt stor insats och visa det svenska engagemanget i detta. Det kommer att stödja förhandlingarna.

Sedan vill jag säga till både Jacob Johnson och Carina Ohlsson att jag skulle vara överraskad om de sade att allt var rätt. Det är inte helt ovanligt att en regering tycker att den är bättre än vad oppositionen tycker. Däremot välkomnar jag om vi i så stor utsträckning det går kan skapa en bred uppslutning just bakom de svenska förhandlingspositionerna, eftersom det är en viktig förberedelse för det svenska ordförandeskapet. Vi har en tradition av att ha ett brett nationellt samförstånd inför ordförandeskap. Jag välkomnar det och vill anstränga mig för det, och därför ser jag fram emot en dialog med riksdagen och de berörda utskotten på den punkten.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en bred majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande mening från mp.

Vi har ett par minuter på oss för punkterna 4, 5, 6, 7, 8, 9 och 10. Vi försöker. Punkt 4 är en riktlinjedebatt – alltså inte skarpt beslut – angående mycket av det vi pratade om alldeles nyss. Den frågan har varit i nämnden förut, och den 28 november fanns det stöd för regeringens då angivna förhandlingsupplägg men med avvikande mening från s, v och mp. Vi har också i riksdagen haft överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 16 oktober om IPCC-direktiven, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt men med avvikande mening från s, v och mp.

Vi försöker hålla oss till det som är nytt och förhandlingsaktuellt just nu och lyssnar på miljöministern.

Anf. 70 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):
Jag kan helt enkelt nöja mig med att hänvisa till det som lämnats som skriftlig information och sedan svara på frågor eller ta emot synpunkter.

Anf. 71 PER BOLUND (mp):
Med hänsyn till den svenska ståndpunkten vidhåller vi vår avvikande mening. Vi tycker att regeringens linje verkar vara, tyvärr, att luckra upp de här kraven och minska miljöeffektiviteten. Huvudfokus är, står det redan i första paragrafen, att minska den administrativa belastningen, inte att minska miljöbelastningen. Det tycker vi kanske inte är helt rätt fokus i de här sammanhangen.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:
Det är noterat.

Anf. 73 CARINA OHLSSON (s):
Vi följer också upp den avvikande mening som vi hade tidigare.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:
Vänsterpartiet har inte möjlighet att vara här just nu, och vi noterar det. De ska få tala för sig själva, men hade de gjort det hade de möjligtvis kvarstått vid vad de tyckte förut.

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga och noterar avvikande mening från s och mp med deras motiveringar samt noterar att Vänsterpartiet inte var närvarande under den punkten.

Punkt 5 är beslut angående genmodifierad majs. Det är också punkterna 6 och 7, men vi behandlar dem separat då det är olika sorter, olika länder och delvis olika ståndpunkter. I det här fallet var frågan i nämnden den 16 februari 2007 då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från s, v och mp. Underlag är utsänt.

Anf. 75 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):
Jag vill kommentera det kort. Grunden för Sveriges hållning i de här frågorna har bland annat varit att följa de vetenskapliga bedömningarna. Vi har gjort det därför att vi menar att det i särskilt små och medelstora länders intresse inom EU ligger att strikt följa EU:s lagar. Det är alltid så att om man börjar frångå lagarna, antingen till bokstav eller till betydelse, riskerar det att öppna utrymme i olika frågor för de europeiska stormakterna att agera på egen hand. Därför är Sverige mycket strikt när det gäller att tillämpa EU:s lagstiftning i fråga om GMO.

Den innebär också att vi ska vara mycket noggranna när GMO kan hota människors hälsa eller miljön. Därför gör vi alltid en strikt och noggrann granskning av de vetenskapliga bedömningarna.

Det leder i det här fallet till att regeringen stöder kommissionen när det gäller förslagen om Ungern och Österrike, som vi anser bör upphöra med sina nationella förbud när det gäller GMO-majsen MON 810. Där emot är majsen T 25 modifierad när det gäller ogräsmedlet glufosinat-ammonium, och där är läget annorlunda. Det ogräsmedel som den är modifierad att vara resistent mot är nyligen klassificerat som reprodukt-

ionsstörande i något som kallas kategori 2, det vill säga att det är mycket hög sannolikhet för att ämnet påverkar fortplantningsförmågan hos människor.

2008/09:22
27 februari

När den nyligen beslutade växtskyddsförordningen träder i kraft kommer de ämnen, som detta ämne, som ligger i kategori 2 att helt förbjudas inom EU. Om en GMO är tolerant mot en herbicid som vi inte vill ska användas tycker vi inte heller att GMO:n ska vara godkänd. I det här fallet kommer vi alltså att rösta nej till kommissionens förslag.

Jag vill också vara tydlig med att detta från svensk sida skiljer ärendet nu från vad som har varit fallet när det tidigare varit uppe för omröstning. Skillnaden är dels ogräsmedlet, som nu har blivit klassificerat i en annan farlighetsklass, dels att det är ett annat ärende än det var när det var uppe hösten 2006 i den meningen att det nu är ett nationellt förbud som enbart handlar om odling. Hösten 2006 gällde det även import, bearbetning och foder. Då får det ännu mer handelspolitiska konsekvenser.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Då hörde ni att miljöministern tog upp punkterna 5, 6 och 7 i ett svep. Vi kommer dock att fatta separata beslut eftersom de är olika ärenden.

Anf. 77 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag vill börja med att välkomna regeringens beslut i punkt 6, om T 25, som jag tycker är ett väldigt bra beslut. Däremot kan jag inte se att det stämmer överens med den tidigare ståndpunkten när det gäller den totala GMO-hantering. Det här är ett avbrott gentemot EU:s grundläggande regelverk om GMO. Uppenbarligen finns det även för regeringen en gråskala. Det är inte svart eller vitt.

Sedan är det viktigt att påpeka att det i det här fallet inte handlar om stormakter utan om Österrike och Ungern. Det är just små och medelstora länder som vill ha undantag i det här fallet.

Vår ståndpunkt är att när det finns en så djup klyfta i EU som det finns i GMO-frågan finns det anledning att vara försiktig. Det finns också anledning att ta upp den större frågan till diskussion igen, alltså huruvida EU:s regelverk är relevant och om det verkligen är rimligt att använda det när uppenbarligen en stor del, ofta en majoritet av EU:s länder, går emot denna linje gång på gång.

I stället för att hela tiden ställa sig på kommissionens linje och försöka driva igenom denna mycket ifrågasatta lagstiftning borde Sveriges linje vara att ta upp en bredare diskussion och väcka den här frågan igen och försöka få enighet inom EU. Det vore en mycket bättre princip.

Det är också underligt att miljöministrarna, som tidigare har beslutat att acceptera GMO-fria zoner inom EU, nu går emot länder som vill ha sådana zoner och inte vill ha GMO-grödor. Det visar på kluvenhet inom EU. Man säger olika saker vid olika tillfällen.

Det finns också vetenskaplig kritik mot den Monsanto-majs som regeringen nu tyvärr godkänner. Underlaget baseras ju på Monsanto's egna vetenskapliga studier, och EU:s vetenskapliga organ och Efsa har inte haft möjlighet att göra egna studier av säkerheten. Man bygger på Monsanto's uppgifter. De är ofta sekretessbelagda, men när de har blivit kända har det visat sig att det finns vetenskapliga tvivel på hur relevanta de är. Det är bland annat statistiska behandlingar som inte stämmer över-

ens med den generella vetenskapliga statistiken. Det finns alltså starka skäl, även vetenskapligt, för att tillåta länder att göra undantag. Men det viktigaste vore som sagt om Sverige kunde bidra till att lyfta upp den här frågan och ta en ny diskussion på EU-nivå om regelverket.

Vi vidhåller vår avvikande mening i de andra fallen, förutom när det gäller T 25.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar alltså avvikande mening från mp på punkterna 5 och 7.

Anf. 79 CARINA OHLSSON (s):

Vi Socialdemokrater välkomnar också att den svenska ståndpunkten under punkt 6 kommer att vara ett nej. Även om man inte vill rösta nej skulle det också vara möjligt att vara mer grå och lägga ned sin röst. Det skulle kunna vara ett alternativ.

Vi har alltså avvikande mening i punkterna 5 och 7. Jag har tagit upp detta tidigare. Beslut som handlar om GMO återkommer ju hela tiden, och med den struktur som gäller inom EU vill inte heller de kommittéer som är satta att besluta faktiskt fatta beslut. Man förstår att detta är en fråga som skapar mycket osäkerhet.

Hälsoproblem kan också uppkomma av människors oro. Österrike är ett återkommande land i de här frågorna. Det är klart att det finns en djup oro där också. Om man ser till alla hållbarhetsfrågorna – sociala, ekonomiska och miljömässiga – ser man att det finns utrymme för att ta upp detta.

Vi har sett ordförandeländer helt plötsligt dyka upp med frågor som inte har varit aviserade, på lunchmöten och annat, så miljöministern skulle väl kunna diskutera exempelvis majs vid någon lunch. Det välkomnas om Sverige verkligen skulle kunna ta tag i detta. Det här är ju ett ändrat ställningstagande, och med utgångspunkt i det skulle man kunna ta upp frågan på ett mer genomgripande sätt från svenskt håll och kanske lyfta fram den i något sammanhang utanför dagordningen.

Anf. 80 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Jag vill tacka för ministerns redogörelse här. Jag ställer mig bakom regeringens linje, och det gör jag för att den också visar att man har möjlighet att ändra sig när man finner att vetenskapen har nått nya resultat. Det är ju vetenskapen som vi har att luta oss mot. Vi gör det när det gäller fisket och klimatet. Vi måste göra det här också. Jag tycker att det inte finns någon annan väg att gå.

Den djupare diskussionen om GMO ska vi inte ha här, men jag vill ändå säga att om vi inte har vetenskapen att luta oss mot, vad ska vi då gå på? Jag vill se källor när man ifrågasätter det som tidigare har varit godkänt. Det är viktigt för oss som ledamöter att kunna hänvisa till källor och veta vad vi pratar om. I det här fallet tycker jag att regeringens ståndpunkt är väl avvägd, och jag står bakom den linjen.

Anf. 81 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Jag ska fatta mig mycket kort.

Den svenska ståndpunkt som vi nu intar ligger helt i linje med EU:s regelverk. Det handlar om att vi också här har en klassificering av ett ämne som med de regler som nu gäller kommer att totalförbjudas inom några år. Då är det även rimligt att rösta nej till att tillåta att man har avstått från odling av denna gröda i ett av EU-länderna.

Däremot är det inte förenligt med EU:s regelverk om ett helt land förklaras som GMO-fri zon, och det är det som det handlar om här.

Det stämmer inte att det bara är Monsanto's egna undersökningar som ligger till grund för bedömningen, utan det är också flera andra granskningar och bedömningar som har gjorts. Vetenskapliga bedömningar bör göras av dem som själva är vetenskapare. Vi ska lyssna och ta till oss det, men om vi vill vara strikt vetenskapliga är det inte vår uppgift att göra egna bedömningar på grundval av de vetenskapliga bedömningarna. Det räcker som kommentar i detta fall.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

När det gäller punkt 5 har jag anmält tidigare behandling. Där finner jag sammanfattningsvis att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende men noterar avvikande meningar från s och mp och att Vänsterpartiet inte är här just nu.

När det gäller punkt 6 ska jag anmäla så att det syns i protokollet att den frågan behandlades i nämnden den 26 oktober 2007 då det fanns stöd för regeringens då angivna ståndpunkt, med avvikande meningar från s och mp. Vänsterpartiet kunde inte komma då heller. I förhållande till regeringens i dag angivna ståndpunkt finns det inga avvikande meningar, utan där finner jag sammanfattningsvis majoritet för regeringens ståndpunkt.

Frågan under punkt 7 behandlades också den 26 oktober 2007, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt, med avvikande meningar från s och mp. V var ej närvarande. Där gäller ungefär detsamma i dag, nämligen att jag finner att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt och noterar avvikande meningar från s och mp samt att v ej är närvarande.

Punkt 8 gäller antagande av rådsslutsatser om bidrag till Europeiska rådets vårtoppmöte. Här har det utsänts utkast i utskick 1.

Anf. 83 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Jag ska erkänna att jag just satt och förberedde mig på att avstå från kommentarer om detta. Jag kan väl helt enkelt konstatera att vi nu arbetar mycket för att detta ska vara en viktig del av den europeiska dagordningen. Vi kommer också att se detta som ett viktigt tema att återkomma till under det svenska ordförandeskapet. Vi kommer att ta upp detta i flera steg i arbetet under vårt ordförandeskap. Jag nöjer mig med de kommentarerna och är beredd att svara på frågor och lyssna på synpunkter.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Har vi några sådana? Jag finner inte det. Då finner jag att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 9. Även detta är en beslutspunkt. Den gäller valfångst med mera. Den frågan har det inte varit överläggning om i miljö- och jordbruksutskottet även om jag vet att den säkert nämndes i går. Miljö- och jordbruksutskottet informerades också i frågan den 29

maj 2008. Frågan behandlades dagen efter, alltså den 30 maj 2008, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från Miljöpartiet. Nu är underlag utsänt.

Anf. 85 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Sverige kommer alltså att lägga ned sin röst i den här frågan. Det hänger ihop med hur vi ser på behandlingen inom EU och vilken roll kommissionen ska spela i förhållande till rådet.

För det första: Regeringen stöder i huvudsak innehållet i det föreslagna rådsbeslutet eftersom det innebär en möjlighet att skapa samförstånd inom Internationella valfångstkommissionen och medverka till att alla former av valjakt i dess helhet kontrolleras av Internationella valfångstkommissionen. Det är också viktigt att möjliggöra att processen inom kommissionen kan fortsätta, så att vi löser motsättningar som har funnits där.

Regeringen tycker att det är positivt och viktigt med samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen i arbetet i Internationella valfångstkommissionen.

För det andra: Regeringen anser däremot att när det gäller förhandlingar inom ramen för multilaterala miljökonventioner i frågor där det finns delad kompetens mellan rådet och kommissionen ska den gemensamma ståndpunkten begränsas till ett år. Vi anser att man felaktigt har hänvisat till vad som gäller i andra förhandlingar, som i multilaterala miljökonventioner inte omfattas av längre mandat än så. För Sverige har detta varit en viktig principfråga.

Detta blir väldigt tydligt när vi kommer till den tredje synpunkten vi har, och den gäller frågan om ursprungsbefolkningars rätt till husbehovsjakt. Vi anser att den rätten måste garanteras. Danmarks krav på en utökad kvot av knölvalar för inuiter på Grönland stöds också helt och hållet av Internationella valfångstkommissionens regelverk och bör därför godkännas. Vi anser att skrivningarna i mandatet ska baseras på Internationella valfångstkommissionens regler, där man redan har tagit hänsyn till att annan jakt förekommer.

Med en mandatperiod på tre år kommer också besluten om kvoter för ursprungsbefolkningar i Ryssland, USA och Västindien att kunna påverkas negativt, och det kommer att skapa stora politiska problem för valfrågornas lösning framöver. Därför kommer vi alltså att lägga ned rösten i denna fråga.

Anf. 86 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Jag har en fråga. Sverige lägger ned rösten, men hur ser det ut i övrigt? Har miljöministern någon gissning om hur det kommer att gå?

Anf. 87 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Det är naturligtvis bättre att Sverige lägger ned sin röst än att man aktivt röstar för det här beslutet. Men vi tycker tyvärr inte att det är tillräckligt bra.

Det låter fint när man säger att man ska öppna för husbehovsjakt för urbefolkningar, men erfarenheten visar att det finns läckage från urbefolkningar till den internationella marknaden för valkött. Därför tycker vi

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad.

Anf. 89 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Jag tycker att det är viktigt att samarbetet fortsatt kommer att fungera väl i IWC.

Det är viktigt att inuiterna får chans att jaga till husbehov. Det är inte bara viktigt utan självklart – livsviktigt, till och med. När det sedan gäller deras möjlighet att kanske sälja kött om det blir över i stället för att slänga det ser jag inget galet med det. Varför ska de inte kunna få en utkomst utifrån sina förutsättningar i en ganska karg livsmiljö när vi ändå godkänner valjakten och ser att den är väl reglerad? En del i detta, som inte står omnämnd i den förkortade versionen här men som vi hade uppe i utskottet, är ju att det ska vara en reglerad jakt, annars ska det inte vara någon jakt alls.

Tryck lite mer, om det är möjligt, miljöministern, på att inuiterna ska ha sin chans till utkomst. Det är lätt att säga att de bara ska leva på det byte de har för stunden. Jag tror att det är viktigt att se hela livssituationen i en väldigt speciell livsmiljö. Med stor respekt för ursprungsbefolkningarna ska ni känna stöd från riksdagen. Uppmuntra, i den mån ni kan uppmuntra, till att samarbetet ska gå så smärtfritt som möjligt inom organisationen.

Anf. 90 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Först till frågan hur positionerna ser ut i övrigt. När frågan om ursprungsbefolkningarnas rättigheter behandlades i Coreper fick Sverige stöd av >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Vi för just nu diskussioner med andra medlemsstater, men det finns troligen inte blockerande minoritet.

Det ska också sägas att om Sverige inte skulle vidhålla sin uppfattning om ursprungsbefolkningarnas rättigheter skulle det vara att frånga en mycket viktig princip som Sverige under lång tid har drivit. Jag vill säga, särskilt med adress till Miljöpartiet, att det får rätt stora principiella konsekvenser också för synen på samernas rättigheter i Sverige och andra ursprungsbefolkningarnas rättigheter runt om på jordklotet.

Anf. 91 CARINA OHLSSON (s):

Anledningen till att jag ställde frågan var just med tanke på ursprungsbefolkningarna, så det var rätt uppfattat av miljöministern.

Anf. 92 PER BOLUND (mp):

Frågan handlar inte om ifall det ska vara ett totalförbud för ursprungsbefolkningarna utan om ökat jaktförbud. Det är den frågan som ligger på bordet, och vi är tveksamma till att regeringen ska godkänna det.

Anf. 93 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Det bryter i så fall mycket starkt mot de principer som har gällt inom Internationella valfångstkommissionen. Där har det varit en av de saker som Sverige traditionellt har arbetat för.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende. Avvikande mening från mp är noterad.

Vi går vidare till punkt 10, Övriga frågor. Där är underlag som vanligt utsänt, och det är inga beslutsfrågor som bekant.

Anf. 95 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Jag vill kort kommentera dagordningspunkt 10 d som gäller åtgärdsplan för biologisk mångfald, det som kommissionen kommer att presentera i början av halvtidsutvärderingen av genomförandet av EU:s handlingsplan för biologisk mångfald. Vi ser det som en viktig del av det som vi förbereder inför det svenska ordförandeskapet.

2010-målet har haft en väldigt stor betydelse för utvecklingen av arbetet med biologisk mångfald i EU. Vi ser samtidigt att problemet är att det inte har funnits tillräckligt stor medvetenhet i samhällena runt om i Europa om vad det betyder för hela samhällena. Vi kommer att lägga stor vikt vid att presentera kunskap som visar konsekvenserna för ekonomier och samhällen om den biologiska mångfalden utarmas. Det blir en huvudfråga under den högnivåkonferens som vi kommer att ordna i Strömstad i september. Vi kommer också att som ett av målen under vårt ordförandeskap arbeta för att kunna samla EU bakom våra slutsatser inför de globala förhandlingarna 2010 och ge möjlighet för EU att presentera sina förslag, som också ska vara nya globala mål efter 2010 för arbetet med biologisk mångfald i världen.

Anf. 96 CHRISTINA AXELSSON (s):

Min fråga gäller dagordningspunkt 10 b angående begränsningar av användning av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter – produkten glödlampan. Nu kommer jag tillbaka till glödlamporna.

Det står att bakgrunden är att man ska förbjuda användningen av metaller, bland annat kvicksilver. Då undrar jag hur man förfar med dessa lågenergilampor som uppenbarligen innehåller kvicksilver. Folk vet inte vad man ska göra om de går sönder, vet inte att man måste vädra, ta på sig skyddsutrustning nästan, inte får dammsuga upp och annat.

Det kan vara bra om ministern förklarar det.

Anf. 97 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag har en fråga om punkt 10 f. Jag undrar om man vet någonting om vad den italienska delegationen vill att miljöministrarna ska göra i G 8-gruppen. Det kan vara intressant för oss att veta.

Anf. 98 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Som svar på Sofia Arkelstens fråga: Vi måste avvakta Italiens beskrivning av punkten. Vi har inte den informationen nu.

När det gäller Christina Axelssons fråga kan jag helt enkelt hänvisa till att det här är fel forum för att lösa frågan. Det är framför allt en uppgift för myndigheterna i Sverige att informera människor om hur de ska hantera till exempel lågenergilampor. Jag har en känsla av att vi båda två är i den åldern att vi har varit med om kvicksilvertermometrar som vi brukade få mäta febern med när vi var små. Vi var rätt vana att hantera dem. Det var mer kvicksilver i dem är vad det är i lågenergilamporna. Jag tror inte att man ska överdriva hur svårt det är för människor.

Sammanlagt leder det till en stor kvicksilverminskning i Europa. Jag tror att det kan vara bra att vara medveten om det.

Anf. 99 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag känner till det här med febertermometrarna, och jag klarar nog av att vädra om lampan går sönder. Men det var inte det som min fråga gällde. Det står faktiskt att man ska förbjuda användningen av metalliserat kvicksilver. Det är därför jag undrar. Jag tycker inte det stämmer. Man förbjuder det som inte innehåller kvicksilver och tillåter det som har kvicksilver, och sedan ska man förbjuda det som innehåller kvicksilver. Jag får det inte att gå ihop. Men det kan säkert ministern reda ut.

Anf. 100 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Jag kan bara säga att detta är en presentation av ett direktivförslag. Det är det som ligger på bordet. Det är ett direktiv som ska börja behandlas. Jag återkommer gärna med mer information om hur direktivet kommer att bearbetas inom EU-institutionerna.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Ni som sitter i miljö- och jordbruksutskottet, tänk på att ju tidigare fackutskotten kommer in i processen, desto mer kan man påverka.

Vi tackar för informationen i dessa frågor.

A-punktslistorna ligger utanför sammanträdet.

Vi tackar miljöministern och medarbetarna för i dag.

4 § Konkurrenskraft
Statsrådet Lars Leijonborg
Återrapport från ministerrådsmöte den 1 och 2 december 2008
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 5 och 6 mars 2009

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar nämndens förhandlingar.

Enligt mina noteringar kommer Lars Leijonborg snart in genom dörren. Allting kan naturligtvis ändras. Under tiden anmäler jag att vi har extrabesök på moderatbänken under denna punkt, nämligen av Lars Hjalmered, ledamot av utbildningsutskottet, som är tjänstgörande suppleant när det gäller forskningsfrågor.

Vi säger varmt välkommen till högskole- och forskningsminister Lars Leijonborg.

Vi börjar med återrapporten från ministerrådsmötet den 1 och 2 december 2008. Nämnden har fått rapporten i dess helhet, men om Lars Leijonborg vill kommentera några av sina frågor är han självklart välkommen att göra det.

Jag vill också passa på att hälsa från kansliet, till er som inte har upptäckt det än, att regeringen och kansliet numera skriver kanslikommentarer och kommenterade dagordningar ministervis så att det ska vara lätt att hitta respektive ministers papper. Ni kan ta fram de papper som det står forskningsministern på, om ni inte redan har gjort det.

Anf. 103 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Det var ett rätt viktigt möte eftersom vi till sist antog det som kallas för Vision 2020. En följdfråga kan då bli hur viktig Vision 2020 är. Ja, det är väl som med alla visioner, att riktigt viktig blir den förstas när man fyller den med innehåll. Men eftersom vi har hållit på ett tag med den var det tillfredsställande att den kunde antas. Även om skrivningarna är ganska allmänna finns det ändå en formulering om att forskningssamarbetet i Europa ska fördjupas och utvecklas på olika sätt.

Som en del i detta håller vi på mycket med det som kallas *joint programming*. Vi ska samverka inte bara i de program som ligger i EU:s gemensamma så kallade ramprogram utan också på andra sätt samverka forskningsmässigt i Europa genom det som kallas *joint programming*, som Sverige har en positiv syn på. Det beslutades om ett meddelande, som det heter, om detta. Som en del i det beslutet tillsattes en grupp med representation från medlemsländerna för att granska de förslag som kan komma in.

Vidare antogs en strategisk europeisk ram för internationellt vetenskapligt och tekniskt samarbete. Också där inrättades det en grupp. Gruppen ska diskutera strategier och utbyta erfarenheter för internationella samarbeten.

Vi antog också slutsatser för en europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning som en del av EU:s marina strategi.

Däremot blev det inte någon enighet om ett förslag till förordning för inrättande av europeisk forskningsinfrastruktur. Där är det momsfrågan som spökar. Bland annat Sverige tycker att det inte bör uttryckas på ett sådant sätt att det framgår att alla sådana här anläggningar kommer att bli

momsbefriade. Vi tycker att det hör hemma i momsdirektivet. Tillsammans med bland annat Storbritannien motsätter vi oss att en sådan formulering skrivs in i förordningen.

Det var det hela.

2008/09:22
27 februari

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger åiterrapporten till handlingarna och går in på information och samråd inför det kommande konkurrenskraftsrådet och forskningsfrågorna. Först på listan är punkt 7, Bidrag till Lissabonstrategin – Ljubljjanaprocessen, som är en diskussionspunkt. Underlaget är utsänt till nämnden i utskick 1.

Utbildningsutskottet antog tidigt i processen ett utlåtande om grönboken om forskning, där den här frågan ingår lite grann. EU-nämnden behandlade frågan om Vision 2020 den 20 november. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Ljubljjanaprocessen behandlades i nämnden den 23 maj förra året, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Nu förväntas som sagt en diskussion.

Anf. 105 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Tjeckerna har skickat ut ett par frågor som de vill ha svar på, och de är väl intressanta. Den första lyder ungefär så här: Det är viktigt att vi höjer forskningsanslagen i sådana här kristider, men kanske lika viktigt är vad vi får ut av det vi redan satsar. Vad finns det för tankar i medlemsländerna om att utvärdera forskning?

Min ambition är att helt enkelt berätta om det system som riksdagen antog i januari med anledning av forskningspropositionen, som ju går ut på att vi ska satsa mer på utvärdering och till och med fördela en del av forskningsresurserna utifrån ett par kvalitetskriterier. Det kan väl vara den typ av inspel som man önskar sig som svar på den frågan.

När det gäller den andra frågan diskuterar hela EU nu det så kallade post-Lissabon-perspektivet, vad man ska göra när Lissabonagendan formellt löper ut. Då är det viktigt att det kommer inspel från forskningsidan, för forskning hör till det viktigaste för EU när det gäller att stärka sin konkurrenskraft.

Jag tänker säga att vi inför det svenska ordförandeskapet är helt inställda på att föra de här frågorna framåt och att vi är väldigt intresserade av vad andra länder har för förslag till konkreta ställningstaganden.

Det var allt på den punkten.

Anf. 106 AGNETA LUNDBERG (s):

Jag skulle vilja fråga lite om ERA. Det står att ledning och styrning av ERA är lite grann av regeringens profilfråga, det vill säga att man lägger ned en del jobb på styrning och aktiviteter för att stärka det europeiska forskningsområdet.

Kan ministern precisera vad man tänker trycka på och utveckla det lite mer? Det är en ganska stor fråga.

Anf. 107 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! EU rör sig med många begrepp. Man tycker att det är kittlande att hitta på nya ord för gamla saker. ERA är en synonym till europeisk forskningspolitik.

Vi har några rätt bestämda ståndpunkter vad gäller europeisk forskningspolitik. Den första punkten är att den här regeringen, liksom den förra, har uppfattningen att EU bör göra omprioriteringar i sin budget så att utrymmet för gemensamma forskningssatsningar blir större. Det är en grundläggande ståndpunkt som vi förespråkar i budgetrevisionsperspektivet. Det blir spännande inför nästa ramprogram för forskning, det så kallade Eighth Framework Programme (FP 8).

En annan punkt är att EU satsar mycket på sina strukturfonder. Analyserar man närmare vad dessa medel går till visar det sig att ganska mycket faktiskt används till forskning och utveckling. Det är bra, men man bör också se till att det blir fler kvalitetsutvärderingar så att dessa medel i högre grad går till bra snarare än medioker forskning.

En tredje punkt är att vi är mycket positiva även till forskningssamarbeten som finansieras av medlemsstaternas egna medel. Man måste dock hitta obyråkratiska former för det. Ett problem med allt forskningsarbete i Europa är tyvärr att det har en tendens att bli rätt byråkratiskt.

Detta är tre punkter som har med det vi brukar kalla *governance*, alltså styrning, av forskningspolitiken att göra. Det handlar om mindre byråkrati och tydliga kvalitetskriterier.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 8 som också är en diskussionspunkt och handlar om europeisk forskningsinfrastruktur. Här var det överläggning i utbildningsutskottet den 28 oktober förra året utan någon avvikande mening. Vi ska se till att protokollsutdrag från det följer med protokollet. Frågan behandlades i EU-nämnden den 28 november då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt. Inte heller där anmälades några avvikande meningar.

Anf. 109 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Jag hade kunnat nämna denna punkt redan i det förra svaret som ytterligare en del i hur vi ser på europeisk forskningspolitik. Det man kallar för forskningsinfrastruktur är ofta mycket dyrt. Det är avancerade laboratorier och enorma teleskop för att studera rymden. Det är partikelacceleratorer för att studera materiens innersta och så vidare. Cern i Genève lär vara det näst dyraste forskningsprojektet i världen efter det amerikanska rymdprogrammet. För oss ligger det nära till hands att titta på några av våra egna stora projekt, till exempel ESS som kostar 13 miljarder svenska kronor.

Vi tycker att det är naturligt att det inom EU finns ett större ansvarstagande för dessa gemensamma anläggningar. Just Cern är inordnat i EU-systemet, men i övrigt tillkommer dessa rätt mycket på nationellt initiativ och genom samarbeten som ligger vid sidan av EU. Vi tycker att det är naturligt att EU:s forskningspolitik ska ta ett större ansvar för den gemensamma infrastrukturen.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det även i denna fråga finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar.

Punkt 9 gäller övriga frågor. Punkterna 9 j, k, m och n är Leijonborgska. Som vanligt är detta informationspunkter för vår del. Underlag är utsänt. Vill statsrådet säga något om dessa punkter får han naturligtvis göra det.

Anf. 111 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Jag tänkte säga en sak om punkt 9 n som handlar om Ryssland. Ryssarna har begärt att få ett associationsavtal till sjunde ramprogrammet. Det är en intressant fråga. Man ska känna till att det är några länder utanför unionen som har sådana avtal. Schweiz och Israel är två exempel. I dessa fall fungerar avtalen bra.

Ryssland är ett stort land. Även om deras bruttonationalprodukt inte är större än ett antal unionsländers, till exempel Spaniens och Italiens, satsar man trots allt ganska mycket på forskning.

Vår grundsyn är att det är bra med de bryggor vi kan bygga till Ryssland. Å andra sidan uppkommer en del frågor. Är det möjligen så att ryssarna kommer att ha betydligt större glädje av att få söka medel ur de europeiska fonderna än vad värdet är av vad de tillför? Finns det forskningsområden av sådan säkerhetskaraktär att det är olämpligt att ryssarna är engagerade i dessa projekt?

Vår attityd är att vi i grunden är positiva. Vi tycker dock att det behövs klarlägganden på några punkter, vilket kommissionen hittills inte har levererat.

Anf. 112 LARS HJÄLMERED (m):

Fru ordförande! När vi hade överläggning i utbildningsutskottet var inställningen att vi var försiktigt positiva till detta, baserat på den erfarenhet som finns av Schweiz och andra länder. Vi försökte hålla oss till en diskussion kopplad till forskningsfrågor. Det funderades en del på det sätt som statsrådet sade, alltså att Ryssland är ett stort land och vilka effekter det får på de gemensamma programmen och så vidare.

Givetvis finns det andra aspekter, till exempel utrikespolitiska påpekanden – som en pusselbit bland flera gentemot Ryssland – men dem försökte vi hålla utanför utskottets diskussion.

Vi hade alltså en försiktigt positiv inställning till fortsatta diskussioner – i enlighet med vad statsrådet säger.

Anf. 113 JACOB JOHNSON (v):

Jag ser i handlingarna att det sedan tidigare finns ett associationsavtal med Israel. I förslaget till svensk ståndpunkt står det att det ska krävas en grundlig konsekvensanalys vad gäller Ryssland.

Gjordes en sådan grundlig konsekvensanalys även när det gällde Israel?

Anf. 114 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Jag vet inte. Det skedde för ett antal år sedan. Exakt vilka förberedelser som gjordes inför det beslutet känner jag inte till.

Det anses att det fungerar bra med Israel. Mitt intryck är att israelerna har vunnit en hel del på detta avtal. De har fått ut rätt mycket pengar ur fonderna. Israel satsar enormt mycket på forskning. Totalt sett är Israel det land i världen som satsar mest på forskning. Sverige kommer på andra plats. Det avser all forskning, såväl statlig som privat, i förhållande till bnp. Israel för alltså också in en hel del i systemet.

Anf. 115 LARS HJÄLMERED (m):

Fru ordförande! Denna fråga väcktes också när utbildningsutskottet hade uppe detta till diskussion. Någon vecka därefter fick alla i utskottet ett underlag från Utbildningsdepartementet där man gick igenom hur det israeliska deltagandet hade varit i de europeiska programmen, baserat på olika branscher med mera. Det föranledde ingen fortsatt diskussion i utskottet, utan jag tror att alla var nöjda med det underlag och den kunskapshöjning vi fick.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Agneta Lundberg nickar. Vi tackar för informationen i de övriga frågorna.

A-punktshanteringen ligger numera utanför EU-nämndens sammanträden, så för vår del är vi klara med Lars Leijonborg – om han inte har något annat han vill dela med oss. Jag finner inte så.

Vi tackar statsrådet för i dag, önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Välkommen Jöran Hägglund med medarbetare! Då kör vi i gång direkt.

Jöran Hägglund ersätter Maud Olofsson som blev offer för dagens krockar mellan kammare och nämnd och klockor med mera. Vi beklagar alla dessa turer, men vi är glada över att Jöran Hägglund kunde kasta om i sin agenda, för det vet jag att han har gjort, för att komma hit och behandla näringsfrågorna på KKR.

De börjar med en återrapport från det rådsmöte som var i början av december, den 1 och 2 december. Den rapporten är utsänd till nämndens ledamöter och tidigare kommenterad i dag. Men är det något i just näringsministerfrågorna som statssekreteraren vill kommentera får han förstås göra det. Annars lämnar jag öppet för frågor.

Anf. 118 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag ska försöka ställa en ganska kort fråga. Det handlar om punkt 17 d och det som står om råvaruinitiativet. Där påpekas det att brist på råvaror leder till problem för europeisk industri. Man påpekar att vi har stora råvarutillgångar i dag inom EU och i vissa avseenden är självförsörjande men att det många gånger är problem med att utvinna tillgångarna till följd av bland annat lagstiftningen, miljöskydd och så vidare.

Egentligen undrar jag: Vad avsåg man med dessa rader, eftersom man har markerat det så tydligt?

Anf. 119 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Vi hade ett samråd också i näringsutskottet angående det som har lagts fram från kommissionen. Det kommer även tillbaka till konkurrenskraftsrådet i maj.

Utgångspunkten är naturligtvis att vi, mycket egentligen på svenskt initiativ, ska se till att vi på ett bättre och effektivare sätt i Europa nyttjar alla de industriella råvaror som vi har.

Det kan handla om att vi behöver förbättra satsningar kring forskning och utveckling, att vi behöver förbättra tillgängligheten och marknadstillgången, till exempel genom att bättre samordna behov av investeringar i infrastruktur. Men det handlar också om att se till att vi ökar industrins nytta och möjligheter kring en lång rad olika mineraler.

Sedan finns det ett externt perspektiv som handlar om att förbättra möjligheterna för import av råvaror till EU från andra länder. Där är det särskilt viktigt att se till att vi lägger kraften på att göra det på ett, också för utvecklingsländer, rättvist och handelsrättsligt bra sätt.

Det här kommer att bli en spännande diskussion framöver. Sverige har också förberett det arbetet genom att både ge uppdrag till länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten att genomföra en kartläggning av råvarutillgångar och ge uppdrag till SGU att genomföra en kartering av hur tillgången ser ut i Sverige. Vi ser alltså fram emot en spännande och

Anf. 120 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Tack för det! Det är bra att man jobbar med det. Men det var inte riktigt det jag avsåg, utan det gällde det här med våra tillgångar och de eventuella mineralerna och vad det nu kan handla om. Är den miljölagstiftning som vi har såväl i Sverige som i andra länder ett problem eller inte? Är det detta man avser med den här texten? Det var snarare det jag avsåg med själva frågan, utifrån att detta är återrapporteringen.

Anf. 121 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Den svenska lagstiftningen är väl uppenbart inte ett problem. Det finns ju en bred enighet i riksdagen kring den svenska minerallagstiftningen som är viktig att upprätthålla.

Vad som åsyftas är framför allt att kunna få en bra gemensam bild av hur lagstiftningen ser ut, så att vi också kan se om det går att få goda exempel av varandra. Men det handlar inte framför allt om att ha en europeisk lagstiftning på området.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna och går in på information och samråd inför kommande konkurrenskraftsråd i näringsdelarna.

Behandlingen av A-punktslistan ligger numera utanför det här – det finns heller inga Olofssonska A-punkter – så det hoppar vi raskt över, och så går vi till punkt 4.

Innan vi gör det ska jag anmäla att det var information i näringsutskottet i går om punkterna 4–6 av just statssekreterare Jöran Hägglund.

Vi börjar med punkt 4, Lissabonstrategin, dokument om huvudfrågor till europeiska vårmötet. Här ska det vara en riktlinjedebatt. Den här frågan är ny för i år, så att säga. Vi hade en behandling av en liknande fråga inför vårtoppmötet förra året. Då var vi överens om att stödja regeringens ståndpunkt. Nu är underlag utsänt.

Anf. 123 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Låt mig börja med att säga att det kan synas lite oredigt med alla de olika planer och dokument som finns. Lissabonstrategin är den mer långsiktiga utvecklingsplanen för EU:s ekonomi. Den kortsiktiga är den Recovery Plan som antogs vid toppmötet i december. Sedan finns det ytterligare ett dokument som har speciell inriktning på småföretag, Small Business Act, som vi också återkommer till lite senare. Alla de här drivs ändå inom samma linje och färdriktning som är fastlagd.

När det gäller Lissabonstrategin ska konkurrenskraftsrådet ge sitt inspel till stats- och regeringschefernas vårtoppmöte med ett antal viktiga slutsatser. Hela det arbetet sker mot bakgrund av den ekonomiska nedgången och behovet av att tidigarelägga en del insatser och kanske bli bättre på att fokusera på sådant som är viktigt just nu.

För vår del är det offensiva åtgärder som föreslås, till exempel att EU ska gå mot en mer ekologiskt hållbar ekonomi, fortsätta ansträngningarna när det gäller att minska administrativa bördor samt satsa mer på innovat-

ion och på att skapa ett bra företagsklimat, inte minst för små och medelstora företag.

Det vi kanske tycker är allra viktigast och mest glädjande i slutsatserna är att man slår fast att protektionism inte kan vara en del av lösningen. Det är viktigt att fortsätta satsa på en väl fungerande inre marknad och att det också finns en öppenhet mot omvärlden och globala marknader.

Vid konkurrenskraftsrådets möte kommer regeringen att betona vikten av just de här åtgärderna, inte minst mot bakgrund av den situation vi är i. Vi kommer särskilt att trycka på just detta med att utveckla vidare inriktningen mot en mer ekologiskt hållbar ekonomi.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att säga att det finns stöd för regeringens ståndpunkt även i detta ärende utan några avvikande meningar.

Punkt 5, Krisen i fordonsindustrin, ska diskuteras, och det ska antas slutsatser. Den här frågan nämnde vi också i samband med statsministersamrådet i morse. Frågan är rent tekniskt ny i EU-nämnden, men den är onekligen omnämnd förut – i statsministersamrådet, i inrikesdebatten, förstås, och i EU-nämnden inför både allmänna rådet och Ekofinråd tidigare i år.

Underlag till just det här mötet och utkast till slutsatser vid just det här mötet är utsända till nämndens ledamöter.

Anf. 125 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Precis som ordföranden säger är det här en fråga som både behandlas och diskuteras formellt och, naturligtvis, också är öppen för en mer publik debatt. Det är den ständigt, på olika sätt.

Det är viktigt att se att det som sker när det gäller personbilssidan handlar om en kombination av konjunkturella bekymmer och strukturella problem, till skillnad från när det gäller den tunga fordonssidan, som mer har att hantera konjunktursituationen.

I det perspektivet, när det gäller det strukturella, är det också viktigt att se till att EU är mån om att upprätthålla principerna för den inre marknaden och inte går vidare med att enskilda länder föreslår satsningar och utformningar på ett sätt som förhindrar marknadstillträden eller som leder till en sned konkurrenssituation.

Vi noterar att de här slutsatserna har till syfte att upprätthålla en väl fungerande inre marknad och se till att det inte uppstår obalanser. Man lägger tyngden på att samordna en del insatser när det gäller att förnya fordonsflottan men också att satsa vidare på forsknings- och utvecklingsarbete, inte minst för att möta de allt starkare behoven av bättre miljöteknik i fordonen. Vi ställer oss alltså bakom och är positiva till de slutsatser som föreslås.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 6 som är information, alltså en lägesrapport, om bättre lagstiftning. Den frågan har varit i nämnden ett antal gånger, senast, i alla fall enligt mina noteringar, den 19 september 2008 då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt. Nu förväntas egentligen bara en lägesrapport.

2008/09:22

27 februari

Anf. 127 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Det är som sagt en lägesrapport, och ni har tagit del av underlag, så jag ska väl inte fastna i alla delar.

Vi kan bara konstatera att kommissionen trots allt har förbättrat sin användning av konsekvensanalyser och att man har genomfört en stor del av de för närvarande 185 förenklingsinitiativ som finns men att det fortfarande återstår en hel del, inte minst när det gäller medbeslutande mellan rådet och parlamentet.

Vi understryker och står bakom de slutsatser som ordförandeskapet lyfter fram i den här lägesrapporten när det gäller att fortsätta att stärka användningen av och kvaliteten på konsekvensanalyserna, att ytterligare förbättra samrådet med externa intressenter, att effektivisera processen av liggande förenklingsinitiativ och dessutom lansera fortsatta förslag till minskning av administrativa bördor.

Vi välkomnar detta. Vi jobbar också aktivt tillsammans med de länder som har samma inriktning och vill driva på detta för att det ska gå så fort som möjligt.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Jag sitter och lyssnar lite med kanslichefen hur vi förhåller oss till det här.

Eftersom statssekreteraren påpekar att regeringen jobbar så aktivt i den här riktningen väljer jag att för säkerhets skull konstatera att vi har stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga. Då kan ni, om inte annat, känna att ni har det stödet. Det verkar vi vara överens om också.

Det var industripunkterna på den blå agendan. Sedan står det näringsministern på tre övriga frågor. Det gäller 9 c om översynen av Small Business Act, där det har varit överläggningar i näringsutskottet med stöd för regeringens standpunkt den 28 oktober, 9 i om metrologi – det ska vara det, inte meteorologi, har jag fått lära mig, om någon undrar – och 9 l om IKT-infrastruktur inom vetenskapen.

Detta är informationspunkter som vanligt. Underlag är utsänt som vanligt. Om statssekreteraren vill säga något om någon av dem får han gärna göra det, men han måste inte. Är det någon som har frågor om någon av dem?

Anf. 129 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Nej, jag har ingen fråga, men med anledning av att det är viktigt att påpeka när det är överläggningar med näringsutskottet vill jag säga att det också har varit det på punkt 5 och punkt 6. Jag vet inte om ordföranden nämnde det, men därför hade vi inte några frågor här.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Jag nämnde inget om några överläggningar, för enligt mina noteringar var det inga överläggningar utan information i näringsutskottet i går. Det anmälde jag i början. Det är så vi brukar göra. Sedan anmäls det när det är skarp behandling.

Anf. 131 KARIN PILSÄTER (fp):

Då vill jag bara i formfrågan säga att det även var information om metrologin och IKT-satsningarna.

2008/09:22

27 februari

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Ja, precis, såvitt jag förstår informerades ni om alla näringsministerpunkter.

Anf. 133 KARIN PILSÄTER (fp):

Men det står inte på den kommenterade dagordningen; bara så att rätt blir riktigt rätt.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Så här är det. Kansliet brukar inte skriva så mycket på de övriga frågorna eftersom de inte är beslutsfrågor, men för säkerhets skull säger jag igen att näringsutskottet informerades i går, den 26 februari, om alla näringsministerpunkter på rådet. Nu vet alla det.

Vi tackar för informationen när det gäller de övriga frågorna och är därmed klara med KKR-agendan för Jöran Hägglunds del. Vi frågar bara om han har något annat som han vill ta upp när han ändå är här. Nej, det har han inte.

Då tackar vi så mycket, särskilt för flexibiliteten under dagen, och önskar Jöran Hägglund en trevlig helg.

Innehållsförteckning

1 § Informellt möte med stats- och regeringscheferna	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	2
Anf. 3 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	4
Anf. 4 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	4
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c)	6
Anf. 7 KARIN PILSÅTER (fp)	6
Anf. 8 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	7
Anf. 9 JACOB JOHNSON (v)	7
Anf. 10 ULF HOLM (mp).....	7
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	7
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	9
2 § Konkurrenskraft	10
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 14 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	10
Anf. 15 JOHAN LINANDER (c).....	10
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 17 JOHAN LINANDER (c).....	10
Anf. 18 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	10
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 20 JOHAN LINANDER (c).....	10
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 22 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	10
Anf. 23 JOHAN LINANDER (c).....	10
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 25 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	11
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 27 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	11
Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 30 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	11
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 32 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	12
Anf. 33 BJÖRN HAMILTON (m).....	14
Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	14
Anf. 35 JACOB JOHNSON (v)	14
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 37 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	15
Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s)	15
Anf. 39 BJÖRN HAMILTON (m).....	16
Anf. 40 PER BOLUND (mp).....	16
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 42 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	16
Anf. 43 CHRISTINA AXELSSON (s)	17
Anf. 44 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	17
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 46 Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	18
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	18

Anf. 48	Statssekreterare GUNNAR WIESLANDER.....	18	2008/09:22
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	18	27 februari
3 §	Miljö.....	19	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 51	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	19	
Anf. 52	CHRISTINA AXELSSON (s).....	19	
Anf. 53	SOFIA ARKELSTEN (m)	19	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 55	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	19	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 57	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	20	
Anf. 58	BJÖRN HAMILTON (m)	22	
Anf. 59	PER BOLUND (mp)	22	
Anf. 60	SOFIA ARKELSTEN (m)	22	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 62	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	23	
Anf. 63	IRENE OSKARSSON (kd).....	24	
Anf. 64	JACOB JOHNSON (v)	24	
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 66	CARINA OHLSSON (s).....	24	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 68	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	25	
Anf. 69	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 70	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	26	
Anf. 71	PER BOLUND (mp)	26	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 73	CARINA OHLSSON (s).....	26	
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 75	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	26	
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 77	PER BOLUND (mp)	27	
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	28	
Anf. 79	CARINA OHLSSON (s).....	28	
Anf. 80	ERIK A ERIKSSON (c).....	28	
Anf. 81	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	28	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 83	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	29	
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 85	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	30	
Anf. 86	CARINA OHLSSON (s).....	30	
Anf. 87	PER BOLUND (mp)	30	
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 89	ERIK A ERIKSSON (c).....	31	
Anf. 90	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	31	
Anf. 91	CARINA OHLSSON (s).....	31	
Anf. 92	PER BOLUND (mp)	31	
Anf. 93	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	32	
Anf. 94	ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 95	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	32	
Anf. 96	CHRISTINA AXELSSON (s).....	32	
Anf. 97	SOFIA ARKELSTEN (m)	32	

Anf. 98 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	32
Anf. 99 CHRISTINA AXELSSON (s)	33
Anf. 100 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	33
Anf. 101 ORDFÖRANDEN	33
4 § Konkurrenskraft	34
Anf. 102 ORDFÖRANDEN	34
Anf. 103 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	34
Anf. 104 ORDFÖRANDEN	35
Anf. 105 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	35
Anf. 106 AGNETA LUNDBERG (s)	35
Anf. 107 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	36
Anf. 108 ORDFÖRANDEN	36
Anf. 109 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	36
Anf. 110 ORDFÖRANDEN	37
Anf. 111 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	37
Anf. 112 LARS HJÄLMERED (m).....	37
Anf. 113 JACOB JOHNSON (v)	37
Anf. 114 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	37
Anf. 115 LARS HJÄLMERED (m).....	38
Anf. 116 ORDFÖRANDEN	38
5 § Konkurrenskraft	39
Anf. 117 ORDFÖRANDEN	39
Anf. 118 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	39
Anf. 119 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	39
Anf. 120 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	40
Anf. 121 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	40
Anf. 122 ORDFÖRANDEN	40
Anf. 123 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	40
Anf. 124 ORDFÖRANDEN	41
Anf. 125 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	41
Anf. 126 ORDFÖRANDEN	41
Anf. 127 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	42
Anf. 128 ORDFÖRANDEN	42
Anf. 129 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	42
Anf. 130 ORDFÖRANDEN	42
Anf. 131 KARIN PILSÅTER (fp)	43
Anf. 132 ORDFÖRANDEN	43
Anf. 133 KARIN PILSÅTER (fp)	43
Anf. 134 ORDFÖRANDEN	43